

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji

Lucie Pacáková

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Pacáková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji

Název anglicky

Analysis of the evaluation of personal finances in the South Bohemian Region

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat vybrané možnosti zhodnocení osobních financí s ohledem na variabilitu a finanční gramotnost cílové skupiny osob v Jihočeském kraji.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových materiálů subjektů veřejného a soukromého sektoru, právních norem, závěrečných zpráv bankovních institucí, statistik ČSÚ.

Komparace a analýza teoretických a reálných přístupů a dat, použití nástrojů kvalitativního výzkumu (dotazníkové šetření).

Aplikace nastudovaných teoretických poznatků při vlastním analytickém řešení.

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

investice, finance, spoření, zhodnocení, investor, úspory, akcie, kryptoměny, nemovitosti, spořicí účty, dluhopisy

Doporučené zdroje informací

GRAHAM, B. – ZWEIG, J. *Inteligentní investor*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1792-0.

JANDA, J. *Spořit nebo investovat*. Praha: Grada, 2011, ISBN 978-80-247-7166-3.

SCHWARTZ, D. *Myslete velkoryse*. New York: Penguin Random House LLC, 2014, ISBN 978-80-7549-891-5.

SYROVÝ, P. *Investování pro začátečníky*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0092-7.

SYROVÝ, P. – TYL, T. *Osobní finance : řízení financí pro každého*. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2886-0.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Konzultant

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 7. 2. 2023

prof. Ing. Lukáš Čechura, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 2. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Zdeňce Gebeltové, Ph.D. za odborné vedení a konzultace při zpracování této bakalářské práce.

Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji

Abstrakt

Hlavním cílem práce je analyzovat způsoby zhodnocování osobních financí obyvatel Jihočeského. Dílčím cílem práce je zjistit, jaké jsou nejčastěji využívané metody investování a spoření osob v Jihočeském kraji.

Pro dosažení stanovených cílů jsou využity metody dotazníkové šetření, komparace, analýza teoretických a praktických přístupů a dat.

Závěr práce je takový, že obyvatelé Jihočeského kraje mají spíše konzervativní přístup k financím a investicím a preferují spoření na spořicíh a podobných účtech. Tento přístup může být způsoben obavami z rizikových investic, nedostatečnými informacemi o této problematice nebo ekonomickými podmínkami na trhu v Jihočeském kraji. Doporučení plynoucí z výsledků práce jsou takové, že by se téma investování mělo více zpřístupnit mladší generaci například prostřednictvím sociálních sítí, podcastů nebo větší využívanost investičních portálů společností, které začátek investování dokážou zjednodušit.

Klíčová slova: investice, finance, spoření, zhodnocení, investor, úspory, akcie, kryptoměny, nemovitosti, spořicí účty, dluhopisy

Analysis of the evaluation of personal finances in the South Bohemian Region

Abstract

The main goal of the work is to analyze the ways of valuing the personal finances of the inhabitants of South Bohemia. The partial goal of the work is to find out what are the most frequently used methods of investing and saving people in the South Bohemian Region.

To achieve the set goals, the methods of questionnaire survey, comparison, analysis of theoretical and practical approaches and data are used.

The conclusion of the thesis is that the inhabitants of the South Bohemian Region have a rather conservative approach to finances and investments and prefer saving in savings and similar accounts. This approach may be caused by concerns about risky investments, insufficient information on this issue or economic conditions on the market in the South Bohemian Region. The recommendations resulting from the results of the work are that the topic of investing should be made more accessible to the younger generation, for example through social networks, podcasts or greater use of investment portals of companies that can simplify the beginning of investing.

Keywords: investment, finance, savings, appreciation, investor, savings, stocks, cryptocurrencies, real estate, savings accounts, bonds

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Důvody, proč začít investovat.....	13
3.2 Celkový pohled na rodinné finance.....	14
3.3 Investice do vzdělání	14
3.4 Strach z investování	15
3.5 Opatrné investování	15
3.6 Možnosti zhodnocování financí	16
3.6.1 Penzijní spoření.....	16
3.6.2 Stavební spoření.....	16
3.6.3 P2P (peer-to-peer).....	16
3.6.4 Dluhopisy.....	17
3.6.5 Forex	17
3.6.6 Akcie	18
3.6.7 Podílové fondy	18
3.6.8 Zlato	19
3.6.9 Kryptoměny	19
3.6.10 Termínované účty	20
3.6.11 Spořicí účty	20
3.6.12 ETF fondy	21
3.6.13 Vzácné kovy	21
3.6.14 Nemovitosti.....	21
3.7 Spekulace a mýty	22
3.8 Plánování.....	22
3.9 Investor a inflace	23
3.10 Neakciové alternativy ochrany před inflací	23
3.11 Finanční analýza.....	24
3.12 Iluze peněz	24
3.13 Spoření	25
3.14 Investování	25
3.14.1 Rizika investování.....	26
3.14.2 Sestavení portfolia	26
3.14.3 Pasivní a aktivní investování	26

3.15	Dotazníkové šetření.....	26
3.16	Finanční gramotnost v ČR podle regionů	27
3.17	Makroekonomické ukazatele	28
3.17.1	Míra nezaměstnanosti	28
3.17.2	HDP	28
3.17.3	Míra inflace.....	29
4	Analytická část práce.....	30
4.1	Dotazníkové šetření v Jihočeském kraji.....	30
4.1.1	Informace o respondentech	30
4.1.2	Otázky na zhodnocení osobních financí	32
5	Výsledky a diskuse	45
5.1	Vyhodnocení výsledků výzkumu	45
5.2	Diskuse a návrhy řešení	46
5.2.1	Zhodnocení financí obyvatel v ČR	46
5.2.2	Důvody, proč občané ČR neinvestují	46
5.2.3	Jakým způsobem investují občané ČR	47
5.2.4	Kde se občané ČR vzdělávají	47
5.2.5	Makroekonomické ukazatele Jihočeského kraje.....	47
5.2.6	Makroekonomické ukazatele Prahy	48
5.3	Porovnání výsledků Jihočeského kraje s Českou republikou	49
5.4	Návrhy a doporučení	50
6	Závěr.....	52
7	Seznam použitých zdrojů	54
7.1	Literární zdroje.....	54
7.2	Internetové zdroje.....	55
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	57
8.1	Seznam grafů.....	57
	Přílohy.....	58

1 Úvod

Dnešní doba neustálého zdražování a vysoké inflace, byla důvodem, proč jsem se rozhodla zajímat o toto téma více do hloubky. Řada Čechů řeší, jestli svoje úspory utratit nebo držet. Existuje velké množství možností, jak osobní finance zhodnotit, aby se nestaly obětí inflace a v některých případech si vybudovat i pasivní příjem. Většina si jen uloží peníze na spořicí účet nebo dokonce si nechají všechny svoje úspory ležet na běžném účtu. Češi se učí šetřit čím dál zodpovědněji. 7 z 10 Čechů dokáže odložit alespoň 1 000 Kč měsíčně. (*Portu, 2023, online*) Je to pozitivní zpráva, protože investovat lze i takovou částku. Pokud ale peníze nemají ztrácet hodnotu, je třeba je investovat.

Podle průzkumu platformy Portu (2023) má téměř polovina Čechů (49 %) zkušenosti s nějakým investičním produktem. Téměř 6 z 10 investorů preferuje pravidelné investování. U Čechů, kteří nemají zkušenosti s investováním (51 %) jich pětina tvrdí, že investování nerozumí a je pro ně složité. Samozřejmě důležitou roli hrají v tomto finanční možnosti každého a člověk si musí uvážit sám, jakou část si může dovolit „ztratit“ a investovat do rizikovější varianty, anebo vsadit na nějakou bezpečnější variantu.

Je nesporný fakt, že sociální sítě a celkově média ovlivňují naše životy. V některých případech se může jednat o negativní vliv, ale v tomto případě lze tento prostředek využít jako vhodný informační kanál, jak dostat do povědomí toto téma více lidem.

Celkově investování vyvolá ve spoustě lidech strach. Někdy samozřejmě oprávněně, ale pokud se o toto téma bude zajímat více lidí, vyvarují se pomyslým rizikům, zjistí co nejvíce možností a fakt, a strach se může rázem výrazně zmenšit. Malá obava je v tomto oboru na místě vždy. Názory a způsoby investování se liší člověk od člověka, kraj od kraje. Pro tuto práci jsem se rozhodla zaměřit na zhodnocování osobních financí v Jihočeském kraji a porovnat výsledky mezi jednotlivými skupinami.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analyzovat vybrané možnosti zhodnocení osobních financí s ohledem na variabilitu a finanční gramotnost cílové skupiny osob v Jihočeském kraji.

Výzkumné otázky

1. Je nejběžnější spoření stavební spoření?
2. Představuje nedostatek informací překážku pro začátek investování?
3. Jaká je úroveň finanční gramotnosti obyvatel Jihočeského kraje?

2.2 Metodika

Metodika zpracování této bakalářské práce je rozdělena na tři části. Použité postupy, metody a datová základna.

Postup při psaní této práce byl následovný.

1. Stanovení cíle práce
2. Rešerše literárních a internetových zdrojů
3. Zpracování teoretické části práce
4. Sestavení dotazníku a jeho následné zveřejnění na sociální síť
5. Sumarizace a zpracování dat do grafů
6. Zpracování zjištěných dat v Jihočeském kraji do analytické části práce
7. Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření
8. Porovnání vzdělání a orientace ve financích Jihočeského kraje s ČR
9. Makroekonomické ukazatele Jihočeského kraje
10. Vyhodnocení komparace mezi Jihočeským krajem a ČR
11. Prezentace výsledků celé práce a jejich vyhodnocení

Metoda použitá v této práci je dotazníkové šetření. Tento způsob je zvolen z důvodu vhodnosti pro získání odpovědí cílů práce. Dalším důvodem jsou nízké finanční výdaje a získání odpovědí v elektronické podobě. Odpovědi v dotazníkovém šetření jsou anonymní. Šetření výzkumu proběhlo v únoru s celkovým počtem 100 respondentů. Všechna data sloužila pouze pro zpracování praktické části této práce. Výzkum, který byl proveden, zahrnoval osoby z různých věkových kategorií, přičemž většina účastníků patřila do věkového rozmezí 17-60 let. Výzkumu se zúčastnili jak muži, tak ženy s různým dosaženým

vzděláním, kteří bydlí v Jihočeském kraji. Celý dotazník obsahuje 20 otázek. První 4 otázky jsou zcela identifikační, kdy je zjišťován věk, pohlaví, kraj, kde respondent bydlí a nejvyšší dosažené vzdělání. Zbylých 16 otázek, které jsou uzavřené s jednou i více možnostmi odpovědi, jsou věnovány samotnému šetření. Otázky se týkají toho, zda respondenti investují nebo spoří, popřípadě do čeho a jakým způsobem, zda se zajímají o to, jak zhodnotit jejich osobní finance, jestli se v možnostech alespoň trochu orientují, zda mají finanční rezervu a jak velkou. Dotazník také obsahuje otázku, zda se respondenti bojí začít investovat a proč. Úkolem dalších otázek je zjistit, zda respondenti vědí, jak si například koupit akcii nebo jak si založit stavební spoření. Jmenovitý seznam otázek je uveden v příloze č. 1. Sběr dat se uskutečnil online formou, respektive dotazník byl umístěn na sociální síti a každý k němu měl stejný přístup. Po dosažení požadovaného počtu respondentů, byla data stažena do Microsoft Excel, zkontrolována a roztříděna do požadovaných skupin. Na konec se požadované informace zpracovaly do grafů. Poté následovalo vyhodnocení informací o respondentech a odpovědi na jednotlivé otázky. Dále je provedena komparace s nalezenými daty a výzkumy, týkající se finanční gramotnosti v ČR. V této práci jsou diskutována témata, jako je index investiční gramotnosti, důvody, proč Češi neinvestují, a místa, kde se lidé vzdělávají o financích. Index investiční gramotnosti je projekt, který je realizován pod záštitou odborníků ze světa financí a investic s cílem zjistit, jak Češi vnímají oblast investování a spoření a jak se v ní orientují. Tento index se konkrétně nachází na webových stránkách rozumiminvesticim.cz. Celý tento projekt spravuje investiční portál Portu. Výsledky jsou převzaty z průzkumu, který se uskutečnil v roce 2022. Na konci práce jsou všechny informace shrnuty, provedena diskuse a navrhnuty návrhy řešení.

Pro zpracování této práce je použita odborná literatura, ze které jsou čerpány odborné informace a poznatky, které jsou citovány Harvardským způsobem. V této části jsou nejprve definovány obecné informace; důvody, proč investovat, strach z investování, pohled na rodinné finance. Dále jsou popsány a definovány možnosti zhodnocení osobních financí, spoření a investování a další doplňující informace. V práci je čerpáno z několika českých i zahraničních zdrojů v tištěné i elektronické verzi. Z českých zdrojů lze například zmínit Josefa Jandu a jeho knihu "Spořit nebo investovat" nebo Petra Syrového a Tomáše Tyla a jejich publikaci "Osobní finance". Zahraničním zdrojem je pak například Stefano Calicchio a jeho kniha "Snadný přístup k běžným investičním fondům".

3 Teoretická východiska

3.1 Důvody, proč začít investovat

Investování v české společnosti není příliš rozšířené a bohužel se setkává s negativním vnímáním ze strany veřejnosti. Investiční svět je považován za podvodné prostředí. Tato negativní reputace je částečně důsledkem minulého režimu, kdy byli kapitalisté vnímáni jako osoby, které se pro zisk ochotně obětovaly bez ohledu na následky (*Dvořák, 2022*).

- Ochrana před inflací – inflace je přirozeným produktem současného finančního fungování světa. S inflací je potřeba se naučit žít. Dokáže způsobit, že 1000 Kč vydělaných dnes nebude mít stejnou hodnotu zítra, natož pak třeba za deset let.
- Zhodnocování prostředků – rozumné investování zaručí nejen ochranu peněz před inflací, ale i jejich významné zhodnocení v dlouhém časovém horizontu. Ze zhodnocených prostředků lze čerpat v budoucnu. Bohatství může být vybudováno i s nižšími příjmy.
- Příprava na důchod – populace v ČR stárne, porodnost dlouhodobě spíše klesá a lidé se dožívají vyššího věku. V takové situaci současný důchodový systém, kdy mladší generace hradí rentu starším generacím, není udržitelný. Proto je nejlepší začít se připravovat na důchod co nejdříve. Není nutné odcházet do důchodu jako rentiér, ale pár tisíc k dobru, které budou plynout z investic zprostředkují důstojné stáří.
- Finanční nezávislost
- Osobní rozvoj – žádný učený z nebe nespádl. Pasivním investováním, se lze vždy něco přiučit. Tento fakt by měl být dostatečnou motivací pro to, aby se o investování začalo zajímat více lidí.
- Lepší život – existují investice, které umí život pokazit. Investování samo o sobě život nezlepší. Pořád jde jenom o peníze a o to, jakou hodnotu jim a jejich množství bude přiřazena. Investování má schopnost zbavovat stresu plynoucího z nejistoty zaplacení nájemného či splátky hypotéky. Mít dostatek peněz, umožní soustředit se na jiné životní radosti. Na rodinu, přátele, koníčky, vzdělávání či podnikání. Začátek investování může mít pochopitelně i jiné důvody. Pro někoho to může být koníček a někdo chce svým dětem dopřát lepší život. Peníze sice štěstí a spokojenost nekoupí, ale asi se většina shodne, že se mnohem

lépe žije s vědomím, že ztráta příjmu nebo dlouhá pracovní neschopnost, nebudou nepříjemnou překážkou. Investování je v dnešní době důležitým předpokladem pro spokojený život (*Dvořák, 2022*).

3.2 Celkový pohled na rodinné finance

Dvě třetiny domácností jsou rády, když jejich příjmy pokryjí všechny nutné výdaje, ale je nutné, aby si ukládaly přebytky pro pozdější použití. Avšak, aby to bylo možné, je nezbytná pečlivá analýza příjmů a výdajů (*Smrčka, 2010*).

Vyspělé země se od konce 2. světové války, hlavně pak v 90. letech minulého století, těšily z celkové prosperity. Svět byl nadějný a bylo možné najednou poměrně bohatě utrácet a zároveň i spořit, státy nabízely produkty s vládní podporou a existoval celkový dojem, že budoucnost bude vždy jen růžová. Vyplatilo se zároveň odkládat prostředky právě do podporovaných produktů, popřípadě využít relativně levné půjčky na bydlení, zároveň nebyl problém financovat úvěrem i část spotřeby. Časy se ale mění, a tak rodin, které běžně hospodaří s přebytky, je koncem první dekády 21. století zhruba 30 %. Zbylá většina je ráda, když se dostane do vyrovnaného rozpočtu. Většina rodin se zaměřuje na krátkodobé cíle, například našetřit na automobil. Méně rodin podstupuje dlouhodobé strategické plánování na desítky let dopředu. Jde o jev celoevropský, který je silnější v postkomunistických státech, tedy ve většině nových zemí Evropské unie, ale vyvolává starosti i v tradičních zemích (*Smrčka, 2010*).

3.3 Investice do vzdělání

Jediná investice, která se od ostatních odlišuje, je investice do vlastního vzdělání. Takovou investicí se rozumí hlavně vzdělání a osobní růst, ale lze za ni považovat i například podnikavost. Investováním do vzdělávání, lze velmi často nabýt nových znalostí a schopností, které se jinak získat nedají. Proto jsou země s největším podílem vzdělaných lidí často těmi nejbohatšími. O vzdělání na rozdíl od peněz nelze nikdy přijít. Investice do sebe je ta nejlepší investicí, jelikož bude skrz práci či podnikání generovat nové peníze (*Dvořák, 2022*).

3.4 Strach z investování

Negativní zkušenosti a neznalost mohou být důvody, proč mnoho lidí má averzi k investování do cenných papírů. Je důležité si uvědomit, že investování je důležitou součástí správy osobních financí a může být velmi efektivním způsobem, jak dosáhnout finančních cílů. Hlavní je se řídit objektivními údaji a fakty a nedat se ovlivnit předsudky a emocemi. Investování do cenných papírů může být rizikové, ale pokud se jedná o dlouhodobé investování, může být také velmi výnosné. Důležité je rozumně diverzifikovat své investice a být trpělivý. Nejprve je dobré začít s menšími investicemi a postupně se učit a rozšiřovat své znalosti. Existuje mnoho zdrojů informací a poradenství pro investory, včetně odborníků na finanční plánování a investování. Je třeba si uvědomit, že investování není jediným způsobem, jak dosáhnout finanční stability a úspěchu. Existuje mnoho dalších způsobů, jak efektivně nakládat s penězi, jako je například spoření, splácení dluhů a rozumné plánování výdajů. Každý jedinec by měl vyhodnotit svou finanční situaci a cíle a rozhodnout se, zda je investování vhodné pro jeho konkrétní situaci (*Gladiš, 2005*).

3.5 Opatrné investování

Obvykle jsou základní charakteristiky investičního portfolia určeny vlastnostmi a postavením jeho vlastníka nebo vlastníků. Na jedné straně jsou tu banky, spořitelny, pojišťovny a tzv. zákonné svěřenecké fondy, jejichž investice byly v mnoha státech omezeny zákonem na prvotřídní dluhopisy a v některých případech na kvalitní akcie. Na druhé straně jsou tu bohatí a zkušení obchodníci, kteří do svého portfolia zahrnují jakékoliv akcie nebo dluhopisy, které považují za atraktivní nákup. Existuje pravidlo, že ti, kteří nemohou riskovat, by se měli spokojit s nižším výnosem ze svých investic. Z tohoto pravidla vychází obecné přesvědčení, že míra výnosnosti, kterou by si investor měl stanovit za cíl, je více či méně úměrná riziku, které je ochoten přijmout (*Graham, 2007*).

Míra výnosnosti závisí na úsilí, které je investor ochoten a schopen vložit do určitého úkolu. S minimálním výnosem se pak musí spokojit pasivní investor, který vyžaduje zároveň jistotu a minimální starosti. Maximálního výnosu pak dosáhne podnikavý a aktivní investor, který investování věnuje maximum (*Graham, 2007*).

Hlavním důvodem, proč začínat s investováním, je finanční nezávislost. Lidské potřeby jsou neomezené, tak je zapotřebí čím dál více zdrojů k jejich uspokojení. Nejedná se jen o finanční nezávislost na práci, ale také o finanční nezávislost na státu, například na

státním důchodovém systému, který je v České republice zjedné třetiny nesolventní. (Havlíček, Stupavský, 2013)

3.6 Možnosti zhodnocování financí

3.6.1 Penzijní spoření

Doplňkové penzijní spoření je dobrovolným penzijním systémem, kde lidé vkládají své finance do účastnických fondů spravovaných penzijními společnostmi. Pro účastnické fondy platí jednodušší pravidla investování, čímž se vytváří předpoklady pro dosažení výnosu dlouhodobě překonávajícího. Doplňkové penzijní spoření je od roku 2016 možné zahájit již od narození dítěte. Rodiče mohou podepsat smlouvu za své nezletilé dítě, ale nelze uplatnit daňový odpočet. Pokud dítě spoří alespoň 10 let, může ve věku 18 let vybrat třetinu naspořených peněz, u níž však bude státu vrácen státní příspěvek. (mfcz.cz, 2014, online).

3.6.2 Stavební spoření

Stavební spoření má bohatou historii v celém světě. První zmínka o tomto produktu pochází z konce 18. století (konkrétně roku 1775) a souvisí s vznikem "Building Society" v Anglii. Největší rozmach této finanční služby přichází na začátku 20. století v Německu. V České republice bylo stavební spoření schváleno jako jeden z nejmladších bankovních produktů zákonem č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření s účinností od 1. 4. 1993. Stavební spoření získalo popularitu hlavně z důvodu spoření a také díky možnosti využití zvýhodněné půjčky. Za rok 2018 je evidováno ve spořicí fázi 3,2 mil. klientů a v úvěrové fázi necelých 600 tisíc. I přes postupně klesající trend v posledních deseti letech je tento produkt stále vnímán jako zajímavá součást finančního portfolia třetinou české populace (Kalátová, 2021).

V České republice má oprávnění provozovat stavební spořitelnu pět institucí. Pět největších společností v ČR jsou Českomoravská stavební spořitelna, Stavební spořitelna České spořitelny, Raiffeisen stavební spořitelna, Modrá pyramida stavební spořitelna a Wüstenrot stavební spořitelna (Kalátová, 2021).

3.6.3 P2P (peer-to-peer)

P2P jsou investicí do peer-to-peer půjček. Půjčky od lidí k lidem (případně společnostem). Nejznámější platforma na českém trhu je Zonky ze stáje PPF (pilotní projekt pro spotřebitelské půjčky v Číně), ale lze se setkat s desítkami dalších platform, českých

i zahraničních. Základní problém společný všem je v tom, že kvalitní dlužníci jsou přebrání. Ten, kdo nemá záznam v úvěrových registrech a má stabilní příjem, tak ty si již rozebraly banky. Při investování do P2P spotřebitelských půjček se musí dávat pozor na diverzifikaci. Některé platformy nabídnou úvěry rozsekané do balíčků, jinde ne a každý si musí pomoci sám. Pokud platforma přebírá nějakou formu záruky za nesplácenou půjčku, opět platí pravidlo, že garance je pouze tak silná jako její poskytovatel. U mezinárodních půjček se musí brát zřetel na měnové riziko. Při půjčce např. do Gruzie v euru může dlužníka oslabení jeho domácí měny dostat do platební neschopnosti. P2P půjčky jsou určitě zajímavým zpestřením portfolia, ale u zpestření by také mělo zůstat (*Tůma, 2019*).

3.6.4 Dluhopisy

Dluhopisy jsou druh cenných papírů, které mají za úkol poskytnout výnos investorům výměnou za poskytnutí půjčky emitentovi. Emitentem může být stát, samosprávný celek nebo soukromá firma, která potřebuje kapitál na své podnikání. Dluhopisy mají stanovenou dobu splatnosti a fixní úrokovou sazbu. Investoři po skončení doby splatnosti obdrží svůj vklad zpět, zvýšený o úroky, které si vydělali. Investoři mohou diverzifikovat své investice do dluhopisů tím, že je rozloží do několika typů dluhopisů. Mohou zvolit dluhopisy s různou dobou splatnosti, s různými typy úročení nebo dle druhu emise. Investoři si mohou zvolit krátkodobé dluhopisy s nižším výnosem nebo delší splatnost s vyšším výnosem, v závislosti na jejich investičním profilu a rizikové toleranci. Investice do dluhopisů je obecně považována za méně rizikovou než investice do akcií, protože dluhopisy mají pevnou dobu splatnosti a stanovenou úrokovou sazbu (*Investice.cz, 2020, online*).

3.6.5 Forex

Forex je trh, kde se obchoduje s měnami různých zemí. Obchodování na forexu probíhá na základě spekulací o tom, jak se bude měna jedné země vyvíjet vůči měně jiné země. Hlavním cílem investorů je vydělat na rozdílu v kurzech měn, který vzniká v důsledku pohybu měnových kurzů. Obchodování na forexu není bez rizika, protože měnové kurzy jsou velmi proměnlivé a mohou se rychle měnit. Je důležité pečlivě zvažovat rizika a investovat pouze takovou částku, kterou si můžete dovolit ztratit. Je také důležité mít dobrý obchodní plán a strategii pro úspěšnost na tomto trhu. Vzhledem k tomu, že forexový trh je největší trh na světě, je obchodování na něm obvykle levnější než obchodování na jiných trzích. To znamená, že je atraktivní pro investory s menším kapitálem (*Stibor, 2017*).

3.6.6 Akcie

Akcie představuje podíl na podnikání společnosti. Mnoho investorů se zaměřuje především na krátkodobý vývoj cen akcií a stávají se tak spekulanty. Tento přístup může být velmi rizikový a neúspěšný, protože krátkodobé pohyby cen akcií jsou často ovlivněny spekulacemi a sentimentem trhu, nikoli skutečnou hodnotou společnosti. Na druhé straně, pro dlouhodobého investora je důležité se zaměřit na hodnotu společnosti a sledovat vývoj jejích fundamentálních ukazatelů, jako jsou tržby, zisk, růstový potenciál a konkurenční výhody. Tyto faktory mohou být klíčové pro určení skutečné hodnoty společnosti a potenciálu růstu. Dlouhodobý investor by měl být také schopen předvídat, jak se bude společnost vyvíjet v budoucnu a jaké jsou rizika a příležitosti. Investor, který se zaměřuje na hodnotu společnosti, by měl být schopen identifikovat podhodnocené akcie a investovat do nich za účelem zisku na dlouhodobém horizontu. Důležité je také sledovat diverzifikaci svého portfolia a minimalizovat rizika prostřednictvím správné alokace kapitálu. Nejčastější námitkou potenciálních investorů, kteří akcie berou negativně, je to, že ceny akcií kolísají a mohou také výrazně klesnout. To je samozřejmě pravda, ale kolísají ceny i půdy a nemovitostí. To, že informace o nich nejsou každý den k v novinách, ještě neznamená, že jsou stabilní nebo že neklesají (*Gladiš, 2021*).

Pro investory je výhodnější diverzifikovat a nakupovat prostředky, které rozkládají finanční prostředky do více akciových titulů a výrazně se sníží tržní riziko investice. To můžou být například ETF/podílové fondy (*Kalátová, 2021*).

3.6.7 Podílové fondy

Podílový fond je jednoduše soubor aktiv. Akciový fond je portfolio vybraných akcií a dluhopisový fond je portfolio dluhopisů. Přestože majetek spravuje investiční společnost, bude jej vlastnit přímo akcionář v poměru k počtu držených akcií. Výhoda spočívá v diverzifikaci. Akciové fondy obvykle investují do desítek nebo dokonce stovek akcií. Fond investující 5 % svého majetku do společnosti, která pravděpodobně zkrachuje, zjevně nepoškodí akcionáře tolik, jako když investuje polovinu peněz. Například portfolio US Pioneer Fund, které se zaměřuje na akcie v indexu S&P 500, zahrnuje téměř 130 společností. Aktivní investor by mohl namítnout, proč je tolik společností a že vybrat 10 nejlepších je lepší než takto rozdělit portfolio. Skvělé společnosti mohou přidat stovky procent ke svým aktivům za pár let, ale příliš diverzifikovaná portfolia jsou bezcenná, protože obsahují málo aktiv na akcii. Široce diverzifikované fondy, které se nesnaží o velkou originalitu, mají

jednoznačnou výhodou. Jednoduše řečeno, nikdy neselžou. Portfolio 100 akcií funguje jako index. Možná se zde nedosáhne tak velkého zisku, jako kdyby se vybrala jedna vynikající akcie, ale zároveň se výrazně snižuje riziko ztráty všeho (*Calicchio, 2021*).

3.6.8 Zlato

Investice do zlata je v poslední době populární. Zlato zažívá od roku 2000 nebývalý vzestup. Cena zlata na trzích vzrostla za posledních 12 let více než pětinasobně. Popularitu zlata umocňuje nálada na akciových trzích. Akciové trhy za posledních deset let investorům moc radosti nepřinesly. Proto se investoři hledají cokoliv, co v poslední době rostlo. Je ale otázka, jestli je dobré investovat do něčeho, co v poslední době rostlo. Ano, před deseti lety bylo dobré do zlata investovat. Ale před deseti lety nebylo zdaleka tak populární. Málo kdo si na zlato vzpomněl. Ten, kdo nabízí investice do zlata, často argumentuje tím, že zlato roste a že zlato uchovává reálnou hodnotu investice. Že překonává inflaci. Někdy je zlatu přisuzována velká jistota (*Syrový, 2012*).

3.6.9 Kryptoměny

Bitcoin, Litecoin a Ethereum jsou nejznámější digitální měny používané jako podklad pro CFD kontrakty forex brokerů. Tyto kryptoměny byly původně vytvořeny jako programátorský teoretický koncept decentralizované měny, která by nebyla padělatelná ani ovlivnitelná žádným konkrétním subjektem (např. prostřednictvím tisku nebo devalvace). Tyto alternativní měny jsou také známy jako virtuální měny. V současnosti existují kryptoměny, které plní různé úkoly a slouží různým praktickým účelům. První a nejznámější funkcí kryptoměn byla možnost anonymně převádět finanční prostředky kamkoli na světě za méně než 10 sekund s nízkými poplatky. Kryptoměny mohou také fungovat jako tradiční investiční nástroje (např. podobné investičním produktům, jako je zlato a rozvíjející se akcie) na základě budoucí důvěry investorů a omezeného objemu emisí nebo těžby. Stovky kryptoměn byly vytvořeny za účelem získání počátečních investičních prostředků. Jedná se o tzv ICO (Initial Coin Offering, ekvivalent IPO v investičním světě) (*kurzy.cz, 2022, online*).

Kryptoměny se objevily nečekaně v čele s bitcoinem a spousta lidí na nich za dobu existence stihla zbohatnout. Ale najdou se i ti, kteří stihli přijít o všechno. Největší výhodou kryptoměn má být jejich decentralizace, nezávislost na agendě centrálních bank, a jejich omezené množství jako například zlato. Stvořitelé bitcoinu si nejspíše představovali

globálně uznávanou měnu, která nepodléhá inflaci, je neuvěřitelně bezpečná a její cena je na rozdíl od klasických měn stabilní. Dnes už krypto svět není reprezentován jen bitcoinem, různých variací a nových přírůstků do krypto skupiny je opravdu hodně. Zatím mají bitcoin a ostatní kryptoměny mnohem blíže ke zlatu a spekulativní investici než k opravdové měně a je třeba s ním i takto zacházet v portfoliích. To se možná časem změní, ale aktuálně je kryptoměnový svět plný výkyvů (*Dvořák, 2022*).

3.6.10 Termínované účty

Termínované vklady jsou klasickým bankovním produktem určeným pro dlouhodobější spoření. Rozlišují se podle toho, jestli jde o vklady s výpovědní lhůtou, anebo bez ní. Platí, že čím delší doba, po kterou peníze leží na termínovaném vkladu, tím vyšší výnos. Oproti investicím jsou peníze na termínovaných vkladech ze zákona pojištěny. Zároveň neplatí předpoklad, že termínované vklady mají vyšší výnos než spořicí účty. Zvláště je to vidět u různých spořicíh produktů jednotlivých bank a družstevních záložen. Termínované vklady byly ještě před obrovským rozšířením spořicíh účtů hlavním spořicíh produktem pro většinu lidí. Z hlediska klientské přívětivosti však nebyly dostatečně atraktivní, a tak z mysli průměrného klienta rychle sešly (*Janda, 2011*).

3.6.11 Spořicí účty

Spořicí účty se za poslední desetiletí staly nejoblíbenějším spořicíh produktem. Nabízejí jej téměř všechny banky a spořitelny. V České republice je nabízeno celkem 50 spořicíh účtů. Nabídky jsou rozmanité a je velmi těžké se v nich orientovat. Spořicí účet je ve skutečnosti o ukládání krátkodobých peněz, tedy vkladů, které netrvají déle než 12 měsíců. Spořicí účet není ideální, při spoření peníze na delší dobu. Limitujícím faktorem jsou úrokové sazby. Například spořicí účty mají nižší úrokové sazby než pevné vklady. Úkolem spořicího účtu je zajistit, aby spořicí osoby měli vždy dostatečné rezervy. Proto se hotovostní dostupnost počítá ve dnech. Při zadání převodního příkazu prostřednictvím internetového bankovníctví nebo telefonního bankovníctví, lze peníze ze spořicího účtu získat na osobní účet do 2 pracovních dnů. Všechny bankovní převody v České republice podléhají systému D+1, což znamená, že peníze dorazí na účet druhý den, ale mnoho bank a družstevních záložen tuto cestu blokuje a zpracovává. Peníze lze očekávat do 2 pracovních dnů (*Janda, 2011*).

3.6.12 ETF fondy

Jedná se o fondy, které sledují hlavní akciové indexy a replikují je. V roce 1993 se na burze American Stock Exchange objevil první z těchto fondů, Spider, který replikuje index S&P 500. Později se k němu přidaly Diamonds (replikující index Dow Jones) a další fondy replikující indexy NASDAQ a FTSE. Pro investory je obchodování s ETF stejně snadné jako obchodování s jednotlivými akciemi. ETF jsou výhodnější než klasické indexové fondy díky své větší likviditě a nižší odchylce od výnosů replikovaných indexů (*Gladiš, 2005*).

3.6.13 Vzácné kovy

Investice do drahých kovů jsou často považovány za „konzervativní“ investici a slouží jako způsob diverzifikace portfolia. Nicméně, jako každá investice, i investice do drahých kovů má svá rizika a nevýhody. Jedním z hlavních rizik je, že cena drahých kovů může klesat a že se nemusí vždy zvyšovat v době ekonomické nejistoty. Navíc náklady na skladování drahých kovů mohou být vysoké a zvyšovat náklady na držbu. V každém případě, investice do drahých kovů může být užitečná součástí investičního portfolia, ale jako u každé investice, je důležité si důkladně promyslet své cíle, rizika a dlouhodobou strategii (*Rejmuš, 2014*).

3.6.14 Nemovitosti

Koupě bytu pro vlastní bydlení se nemusí rovnat investici do nemovitostí z hlediska finančního trhu. Investiční nemovitost je taková, kterou investor získává s cílem pravidelného výnosu, obvykle formou pronájmu. Tyto nemovitosti jsou obecně považovány za investice s minimálním rizikem a stabilním příjmem (*Moneta.cz, 2022, online*).

Dobrý investor může maximalizovat zhodnocení své investice pořízením malého investičního bytu (obvykle 1+1, 2+kk nebo 2+1) ve velkém městě. Zájemců o menší, a tedy levnější byty je mnoho (mladé rodiny, studenti). Koupě vlastní nemovitosti, ale obnáší značné finanční výdaje a obvykle i víceleté závazky splácení (např. hypotéka). Pronajímatelé navíc musí řešit financování údržby, větších oprav, úprav, nákladů spojených s provozem, obav z výběru nájemců a problémů s problematickými nájemníky. Když musí majitel prodat nemovitost z finančních důvodů, jde o zdoluhavý proces, který obvykle trvá několik měsíců (*Moneta.cz, 2022, online*).

3.7 Spekulace a mýty

Během posledního desetiletí se množily různé spekulativní teorie a recepty, ale byly opuštěny tak rychle, jak se objevily. Všichni však sdíleli některé společné rysy jako například, že investice je rychlá a snadná. Oba porušili alespoň jeden z Grahamových základních rozdílů mezi spekulacemi a investicemi. Příčinou lednového šoku je, že mnoho investorů na konci roku prodá své nejvýkonnější akcie, aby optimalizovali své daně a výsledné ztráty. Další faktorem, který přispěl k lednovému šoku, je obezřetnost profesionálních investičních fondů před koncem roku. Snaží se totiž buď udržet svůj náskok, nebo minimalizovat svůj podprůměrný výkon. Toto se projevuje tak, že se více drží zpátky od nákupu (nebo držení) akcií, které se snížily na hodnotě. Pokud je akcie s nižší výkonností malá a neznámá, pak je pravděpodobnější, že portfolio manažer ji nebude ochoten přidat do svého seznamu portfolia na konci roku. Všechny tyto faktory způsobují, že menší akcie jsou levnější. Nicméně, když se daňově optimalizovaný prodej v lednu dokončí, ceny akcií se zase zvednou, což přinese rychlé a významné zisky (*Janda, 2011*).

S narůstajícím povědomím o lednovém efektu začali obchodníci v prosinci více nakupovat akcie menších společností, čímž se zvyšovala jejich cena a atraktivita pro výhodnou koupi a potenciálně větší výnosnost. Podle společnosti Plexus Group, hlavní instituce sledující brokerské náklady, jsou však celkové náklady spojené s nákupem a prodejem těchto akcií vysoké a mohou dosáhnout až 8 % investice. Lednový efekt je nejvýraznější u malých akcií (*Janda, 2011*).

3.8 Plánování

Investování podle plánu a stanovení jasných cílů je klíčové pro úspěšné investování. To umožňuje investora být motivován k pravidelnému investování a překonávat případné krátkodobé turbulence na trhu. Zároveň investování podle plánu umožňuje investorovi lépe porozumět svému portfoliu a pochopit, jak jednotlivé investice přispívají k dosažení jeho dlouhodobých finančních cílů. Vytvoření investičního plánu zahrnuje také definování různých cílů pro různé typy investic. Například mít spořicí účet jako likvidní rezervu, nebo investovat do akciových fondů pro přípravu na důchod. Tím se zajistí, že investice budou vhodné pro daný účel a že nebudou rušeny kvůli krátkodobým potřebám. Kromě toho, že investování podle plánu pomáhá investorům překonat emocionální rozhodování a turbulentní trhy, také snižuje riziko ztrát a umožňuje investovat s větší důvěrou a klidem.

Proto je velmi důležité, aby si investoři stanovili své cíle a plánování investic na základě těchto cílů (*Tyl, Syrový 2021*).

Investiční plán by měl zahrnovat také plán na řízení rizik. Pokud investoři nemají nervy na poklesy trhů, měli by zvolit investiční strategii, která bude v souladu s jejich rizikovým profilem. To znamená, že by měli být schopni tolerovat poklesy hodnoty investic v krátkodobém horizontu a měli by mít dostatek trpělivosti, aby mohli čekat na dlouhodobý růst svých investic. Pokud se vyskytnou krizové situace na trhu, investiční plán by měl obsahovat strategii pro řešení těchto situací. Například mohou zahrnovat alokaci aktiv, která poskytuje větší stabilitu, jako jsou dluhopisy nebo fondy s pevným výnosem. Zároveň mohou obsahovat určité množství akciových investic, které mají potenciál na vysoký růst, ale zároveň mohou být výkonnostně nestabilní. Tato vyvážená alokace aktiv může pomoci snížit riziko ztrát a zároveň poskytnout potenciál na růst v dlouhodobém horizontu. Výběr investiční strategie a alokace aktiv by měly být provedeny na základě individuálních cílů, potřeb a rizikového profilu každého investora. Investiční plán by měl být pravidelně aktualizován a upravován v souladu s cíli a změnami v životě investora (*Tyl, Syrový 2021*).

3.9 Investor a inflace

Inflace a metody, jak s ní bojovat, byly v minulých letech častým tématem veřejných diskusí. Pokles kupní síly dolaru v minulosti a zejména obava (nebo naděje spekulantů) z dalšího vážného poklesu v budoucnu významně ovlivnily postoje veřejnosti k Wall Street (tedy k finančnímu trhu). Je pochopitelné, že lidé s fixními dolarovými příjmy (tzn. vlastníci obligací) doplatí na to, když dojde ke zvýšení životních nákladů, a totéž platí i pro pevnou dolarovou částku jistiny investice. Na druhé straně, držitelé akcií mají šanci, že pokles kupní síly dolaru bude vykompenzován nárůstem dividend nebo cen jejich akcií. Na základě těchto nepopiratelných skutečností došly mnohé finanční kapacity k závěru, že obligace jsou z podstaty nežádoucí forma investice a následně běžné akcie jsou ze své povahy mnohem vhodnější investicí než obligace (*Graham, Laník 2007*).

3.10 Neakciové alternativy ochrany před inflací

Cena zlata se v posledních letech zvýšila a mnoho lidí se uchýlovalo k nákupu zlata jako formě ochrany proti inflaci a oslabení měny. Nicméně, jako každá investice, i investice do zlata nese určitá rizika a nemusí být vždy nejlepší volbou pro investory. Kromě nákladů na bezpečné uschovávání zlatých slitků, zlato také nemá žádný výnos, jako mají například

akcie nebo dluhopisy. Navíc, hodnota zlata může být ovlivněna mnoha faktory, včetně poptávky a nabídky, měnových politik, geopolitických událostí a dalších. Proto je důležité při investování do zlata zvažovat všechna rizika a informace a rozhodnout se, zda je to ta nejlepší volba (*Graham, Laník 2007*).

Správná diverzifikace investičního portfolia může být klíčová pro minimalizaci rizik spojených s investováním. Investoři by měli rozložit své investice do různých aktiv, jako jsou akcie, obligace, nemovitosti a komodity. Tímto způsobem mohou snížit své riziko, protože každá třída aktiv bude reagovat odlišně na různé ekonomické podmínky. Například, když jsou akcie nízko, mohou být obligace nebo nemovitosti výhodné. Naopak, když jsou akcie vysoko, může být investice do komodit výhodnější. Nicméně, inflace může být pro investory velkým rizikem. Proto je užitečné zahrnout do portfolia také aktivum, které má tendenci růst s inflací, jako jsou komodity (zvláště drahé kovy, jako je zlato), reálné statky nebo inflačně chráněné dluhopisy. Tyto investice mohou pomoci snížit negativní dopad inflace na hodnotu investičního portfolia. Je důležité, aby investoři měli správnou kombinaci aktiv v závislosti na svých cílech, investičním horizontu a rizikové toleranci. To může pomoci minimalizovat riziko a maximalizovat výnosy (*Graham, Laník, 2007*).

3.11 Finanční analýza

Před začátkem investování nebo spoření je potřeba provést finanční analýzu a prioritizaci potřeb. Tato analýza by měla vycházet ze základních lidských potřeb. Je důležité mít jistotu příjmu pro zajištění základních lidských potřeb. Na jídlo, pití, bydlení nebo pojištění. Dále se zajistit na stáří formou spoření na důchod nebo mít vytvořenou finanční rezervu na nepředvídatelné situace. Finanční pomoc dětem, ať už při studiu nebo zaplacení koníčků, je dalším bodem, na který je dobré brát při finanční analýze ohled. Pokud jsou zajištěné základní lidské potřeby a jsou zabezpečeny všechny situace, tak je možné již pomýšlet na zábavu a koníčky. Nebo začít studovat a seberealizovat se. Anebo začít investovat a tvořit kapitál ať už v bezpečných nebo rizikovějších produktech finančního trhu (*Kalátová, 2021*).

3.12 Iluze peněz

Psychologové nazývají důvod, proč investoři přehlížejí inflaci, iluzí peněz. Lidé mají tendenci vnímat nominální změny v platu nebo investicích pozitivně, i když skutečná, inflací ovlivněná hodnota zůstává stejná nebo se dokonce snižuje. Na rozdíl od zobecněných změn

cen v ekonomice, nominální výnosy jsou prezentovány v reklamách a lidé se na ně zaměřují. Inflace, která zmenšuje hodnotu úspor, je však často přehlížena a investoři by měli zohledňovat inflaci při hodnocení svých investic a výnosů. Jde o to, že pokud se zvýší roční plat o 2 % v roce, kdy inflace dosáhla 4 %, tak se investor bude cítit mnohem lépe než kdyby se mu v roce, kdy je inflace nulová, plat o 2 % snížili. Přesto jsou obě změny jeho platu zcela totožné. Je na tom o 2 % hůře (*Graham, Laník 2007*).

3.13 Spoření

Spoření je činnost, kdy se část peněz odkládá stranou. S uloženými prostředky se lze opět po nějaké době setkat, a to ve stejné výši. Dobré spoření může být důležitým krokem pro dosažení finanční stability a zabezpečení budoucnosti. Uložené peníze mohou sloužit k plánování větších nákupů, řešení neočekávaných výdajů nebo k budování finanční rezervy pro případ nouze. Úrokové sazby na spořicích účtech mohou být velmi nízké, což znamená, že zisk z úročení může být relativně malý. Je nutno také sledovat inflaci, která může snižovat hodnotu uložených peněz v průběhu času. Z tohoto důvodu je důležité, aby výnos z úroků byl vyšší než inflace, aby hodnota uložených peněz rostla a neklesala. V případě spoření u banky nebo družstevní záložny, je důležité si pečlivě vybrat vhodnou instituci a před uzavřením smlouvy pečlivě prozkoumat všechny podmínky, včetně výše úrokové sazby, poplatků a podmínek pro výběr peněz. Vklady jsou pojištěny pouze do určité částky, takže u větších úspor je nutné je rozložit do více bank nebo finančních institucí. Celkově lze tedy říci, že spoření může být užitečným nástrojem pro budování finanční stability a zabezpečení budoucnosti, ale vyžaduje pečlivé plánování a zvážení rizik a výnosů spojených s různými finančními produkty. Každý výnos podléhá zdanění, což u nás představuje 15% daň, kterou odvede banka, u které jsou uloženy peníze. Spoření je bezrizikové. Obavy, o ztrátu peněz, nejsou zde na místě. I kdyby banka nebo družstevní záložna ukončila činnost, peníze jsou pojištěny až do ekvivalentu částky 100 tisíc eur (*Janda, 2011*).

3.14 Investování

Při investování není předem daný výnos, ale ani ztráta. Není potřeba ani příliš riskovat, při vědomí, jak se vyhnout všem nástrahám. Investování tak představuje ukládání peněz do takových finančních nástrojů, u kterých lze ztratit počáteční hodnotu investice, ale výměnou za možnost získání vyššího výnosu, než který je u spoření. Výdělků jsou při držení 6 měsíců nebo déle osvobozeny od daně (*Janda, 2011*).

3.14.1 Rizika investování

Každý, kdo chce začít s investováním, by se měl v této oblasti vzdělávat a poznat jednotlivá rizika. Jedním z rizik je tržní riziko. To jsou různé politické, ekonomické faktory, přírodní katastrofy, teroristické útoky. Pod tržní riziko se rovněž řadí systematické riziko, které je nepředvídatelné a investor se proti němu nemůže zajisti ani diverzifikací portfolia. Může jít například v roce 2020 Covid-19. Dalším rizikem je riziko finanční. Tyto nebezpečí apelují na případný hospodářský úpadek, ať už bank či fondů (*Kalátová, 2021*).

3.14.2 Sestavení portfolia

Při investici 100 000 Kč do nástrojů peněžního trhu na 5 let, lze vidět, že reálná hodnota peněz může být někde mezi 74 tis. Kč a 138 tis. Kč. Při investování do portfolia složeného ze 30 % z akcií a 70 % dluhopisů, bude hodnota peněz mezi 79 tisíci a 196 tis. Kč. Je to lepší volba než portfolio čistě z nástrojů peněžního trhu. Nejen, že hrozí menší ztráty, ale zároveň lze získat více. Je to díky diverzifikaci. Ne každého trápí inflace. Někdo má raději jisté nominální výnosy, i když budou ohroženy inflací (*Tyl, Syrový, 2021*).

3.14.3 Pasivní a aktivní investování

Aktivní investiční přístup znamená, že při investování jsou vybírány produkty, portfolio je průběžně obměňováno s ohledem na situaci na trzích. Je měněna regionální alokace portfolia dle situace na trzích, reaguje se na pokles nebo růst trhů a mění se taktická alokaci celého portfolia. Při tom je možné aktivně investovat jak do aktivně řízených fondů, tak do pasivních produktů. Na druhou stranu je možné být pasivní investor, který využívá strategie kup a drž, nebo jednou nastaví pravidelnou investici a tu dlouhodobě nemění. Paradoxně celá řada drobných investorů, jsou pasivní investoři do aktivně řízených produktů. Důvodem je, že si provizemi předplatí investice do fondů, které bývají aktivně řízené. Pasivní investiční přístup s investováním do pasivních produktů pak může být vhodný především pro drobné investory, kteří si chtějí portfolio řídit sami a nechtějí tím trávit mnoho času (*Tyl, Syrový, 2021*).

3.15 Dotazníkové šetření

Standardizovanou formu sběru dat, nazývanou také statistické šetření, zastupuje survey. Tento typ dotazování se vyskytuje v různých variantách, zahrnující například ankety. Ty se často používají k získání názorů nebo informací o spokojenosti hostů, zákazníků nebo

pacientů, a mohou být rozdávány v hotelech, supermarketech nebo zdravotnických zařízeních. Tyto dotazníky jsou obvykle krátké a obsahují jen několik otázek. Organizace, jako jsou hotely nebo nemocnice, se obvykle starají o distribuci, sběr a vyhodnocení odpovědí pomocí základních frekvenčních analýz (*Sedláková, 2015*).

Průzkumy a dotazníková šetření jsou často používány pro sběr verbálních dat o postojích, názorech a preferencích lidí. Tyto informace se pak mohou použít pro různé účely jako například pro maketové výzkumy, výzkumy veřejného mínění, politické výzkumy, výzkumy zaměstnanců a další. Standardizované metody umožňují porovnání dat mezi různými skupinami a v různých časových obdobích. Nicméně, je třeba mít na paměti, že dotazníky nejsou dokonalé a mohou být ovlivněny různými faktory jako například způsobem formulace otázek, seskupením otázek, nebo dokonce i tím, kdy a kde se průzkum provádí. Dotazníky zachycují pohledy, názory, postoje, domněnky, přesvědčení (*Sedláková, 2015*).

3.16 Finanční gramotnost v ČR podle regionů

Podle průzkumu České spořitelny největší podíl příjmů dokáží uspořít obyvatelé Prahy a Středočeského kraje. Naopak nejméně lidé na severu a východě Čech. Při pohledu na to, jak obyvatelé vycházejí se svými příjmy, tak nejhůře jsou na tom obyvatelé z Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Z dlouhodobého průzkumu finanční gramotnosti, který pro Českou spořitelnu provedla společnost Millward Brown vyplývá, že nejvyšší finanční gramotnost mají lidé v Praze. Na druhém místě jsou pak obyvatelé Jihomoravského kraje a na třetím místě jsou obyvatelé ze Středočeského kraje. Nejmenší finanční gramotnost mají obyvatelé Karlovarského, Ústeckého kraje a dále pak obyvatelé kraje Vysočina. Míra finanční gramotnosti je nejvíce ovlivněna dosaženým vzděláním. Největší procento svých příjmů dokáží naspořit obyvatelé Prahy a Středočeského kraje. Na třetím místě jsou potom obyvatelé Jihočeského a Plzeňského kraje. Nejmenší procento příjmů naspoří obyvatelé Libereckého, Královehradeckého a Pardubického kraje. Nejméně sebevědomí jsou v oblasti financí obyvatelé Královehradeckého kraje, jen o něco lépe jsou na tom obyvatelé Pardubického kraje, které následují lidé z Plzeňského a Jihočeského kraje. Pokud se obyvatelé někdy informují v oblasti financí, tak za nejdůvěryhodnější zdroj informací považují hlavně příbuzné a známé. Po nich následují banky a její letáky (*csas.cz, 2016, online*).

3.17 Makroekonomické ukazatele

3.17.1 Míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanost může mít vliv na celou společnost a ekonomiku. Vysoká míra nezaměstnanosti může vést k poklesu spotřeby, což může ovlivnit trh a vést ke zpomalení ekonomického růstu. Také může vést k sociálním a politickým napětím, a dokonce k nestabilitě státu. Proto je důležité, aby vlády a další organizace pracovaly na řešení nezaměstnanosti a podporovaly vytváření pracovních příležitostí. Vysoká míra nezaměstnanosti může způsobit nejen ekonomické problémy, ale také psychické problémy u jedinců a celých komunit. Lidé, kteří se nemohou najít zaměstnání, se mohou cítit bezcenní a mohou trpět ztrátou sebeúcty a pocitem osamělosti. Mohou se také potýkat s finančními obtížemi, což může vést k dalším problémům, jako jsou ztráta bydlení, nucené stěhování, vyloučení z komunity a následné sociální vyloučení. Nejčastěji používaným ukazatelem je míra nezaměstnanosti, která se vypočítá jako podíl počtu nezaměstnaných (N) k ekonomicky aktivním (EA) a vyjádřeno v procentech. Míra nezaměstnanosti se obvykle sleduje jako jeden z hlavních indikátorů ekonomického zdraví země a má významný vliv na politická rozhodnutí v oblasti ekonomické politiky. Nicméně, samotná míra nezaměstnanosti může být zkreslena, například pokud se lidé vzdají hledání práce, ztratí zájem o práci nebo pokud pracují na neformálním trhu. Proto se často používají i další ukazatele, jako je třeba podíl dlouhodobě nezaměstnaných, míra pracovního vytížení nebo průměrná délka nezaměstnanosti (*Jurečka, 2010*).

3.17.2 HDP

HDP je tedy důležitým ukazatelem pro posuzování hospodářské výkonnosti země. Vypočítává se jako součet hodnoty všech zboží a služeb, které byly vyrobeny v rámci ekonomického území státu za určité období. Hodnota zboží a služeb je vyjádřena v tržních cenách. HDP může být vypočítán v nominálních cenách, kdy jsou ceny zboží a služeb vyjádřeny v běžných cenách za dané období, nebo v reálných cenách, kdy jsou ceny zboží a služeb vyjádřeny v cenách z jiného období, obvykle v cenách předchozího roku, aby se odstranily vlivy inflace a deflace. HDP však není jediným ukazatelem ekonomické výkonnosti země. Kromě něj se používají i další ukazatele, jako je například hrubý národní příjem (HNP), hrubý domácí produkt na obyvatele (HDP na obyvatele), produktivita práce, míra inflace, úroveň nezaměstnanosti a další. Tyto ukazatele poskytují další informace

o hospodářském vývoji země a umožňují posoudit například i životní úroveň obyvatelstva, stabilitu měny nebo konkurenceschopnost ekonomiky (*Rojíček, Spěváček, Vejmělek, Zamrazilová, Ždárek, 2016*).

3.17.3 Míra inflace

Inflaci lze měřit pomocí různých ukazatelů, jako je inflační míra, která udává procentuální změnu cenové hladiny za určité období. Dalším ukazatelem je míra inflace jádrové, která se vypočítává bez zahrnutí cen nestabilních komodit, jako jsou potraviny a paliva, a slouží k získání přesnějšího pohledu na inflační tlak v ekonomice. Vysoká inflace může mít řadu negativních důsledků, jako je snižování kupní síly obyvatelstva, zvyšování úrokových sazeb, ztráty důvěry v měnu a inflační spirála, kdy se inflace v důsledku zvyšování cen zboží a služeb dále zvyšuje. Deflace, je opakem inflace. Deflace znamená pokles cenové hladiny a růst kupní síly peněz (*Jurečka, 2010*).

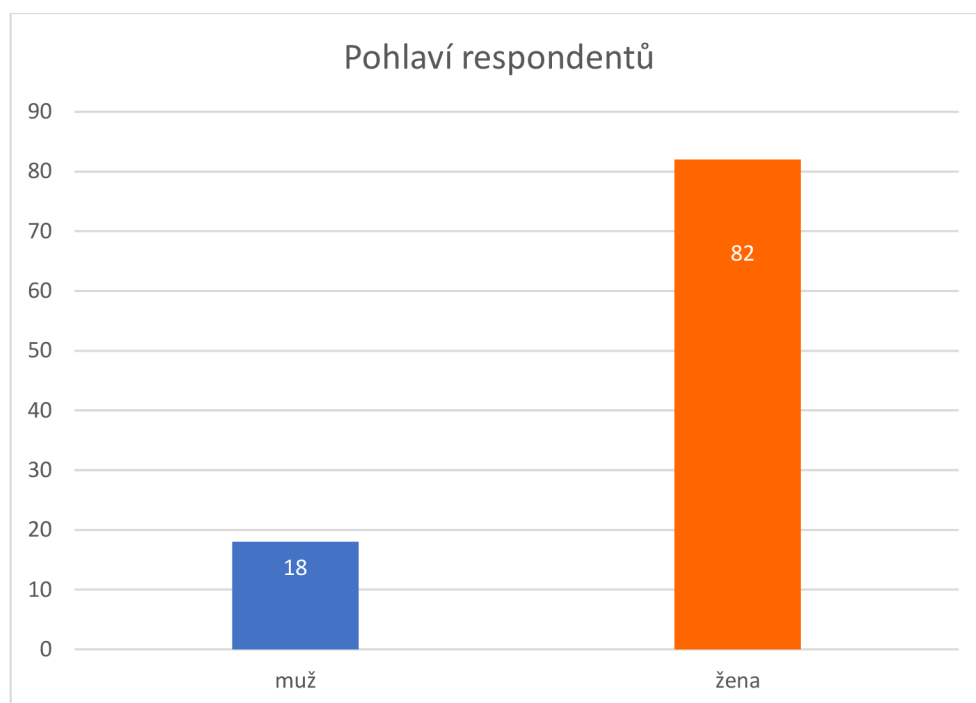
4 Analytická část práce

4.1 Dotazníkové šetření v Jihočeském kraji

4.1.1 Informace o respondentech

Z grafu 1 lze vidět, že ze souhrnného počtu 100 respondentů představuje 82 % žen a 18 % mužů. Tento rozdíl může mít částečný vliv na výsledky zkoumání. Dotazník byl sdílen na sociální síti, které používají muži i ženy, tím pádem k němu měli přístup obě skupiny totožný.

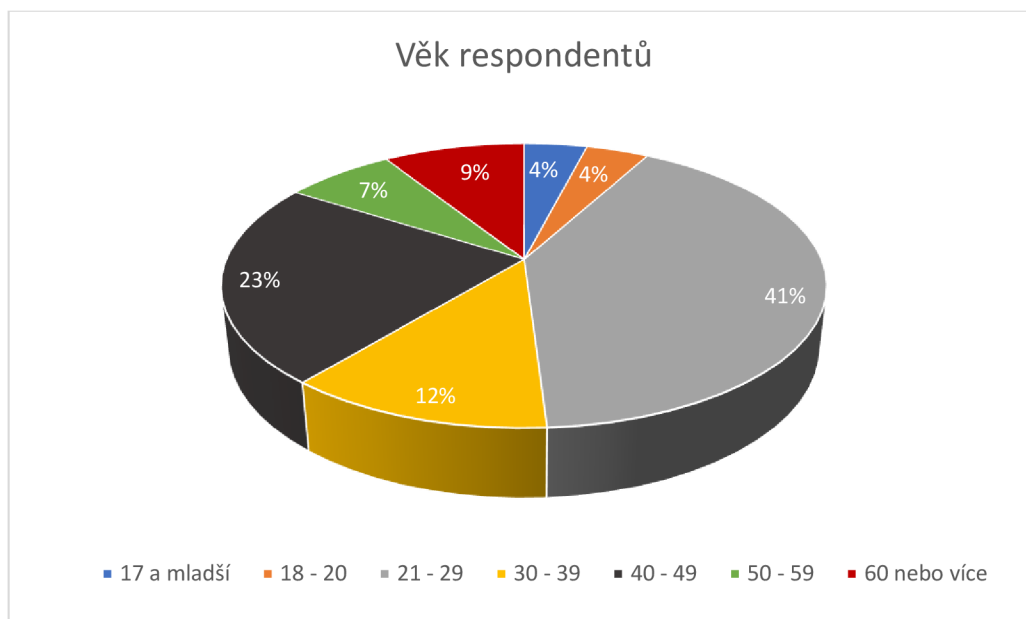
Graf 1 Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

Věková struktura respondentů, kteří v dotazníku odpovídali, je celkem široká. Nejvíce respondentů však odpovídalo v rozmezí od 21–29 let. Přesně 41 % respondentů. To může být dáno častým používáním sociálních sítí, ochotou studentů a pravděpodobně zájem mladých o toto téma. Druhá nejvíce zastoupená skupina jsou osoby od 40–49 let. Konkrétně 12 %. Respondentů ve věku 30–39 let odpovědělo 12 %, respondentů ve věku 60 a více let odpovědělo 9 %, 7 % respondentů ve věku 50–59 let. Nejméně odpovědí bylo získáno od věkových skupin 17 a mladší a 18–20 let.

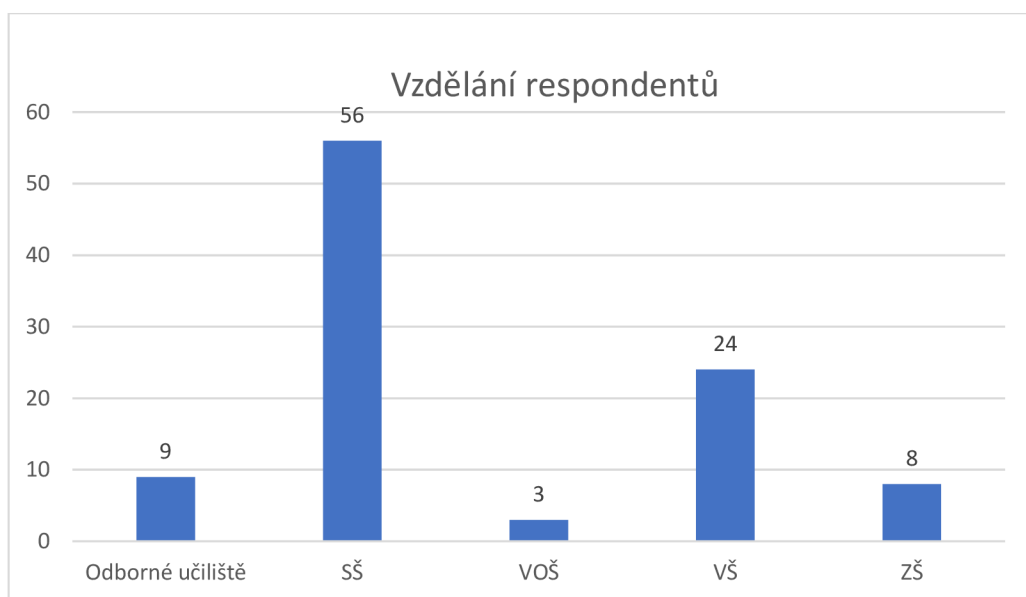
Graf 2 Věk respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce zastoupeným vzděláním je v tomto případě středoškolské. Na této odpovědi se podílelo 56 % respondentů. Následuje vzdělání vysokoškolské, konkrétně s 24 %. Třetím nejvíce zastoupeným je odborné učiliště (9 %). Nejméně respondentů odpovídalo s vyšším odborným vzděláním (3 %) a základním vzděláním (8 %).

Graf 3 Vzdělání

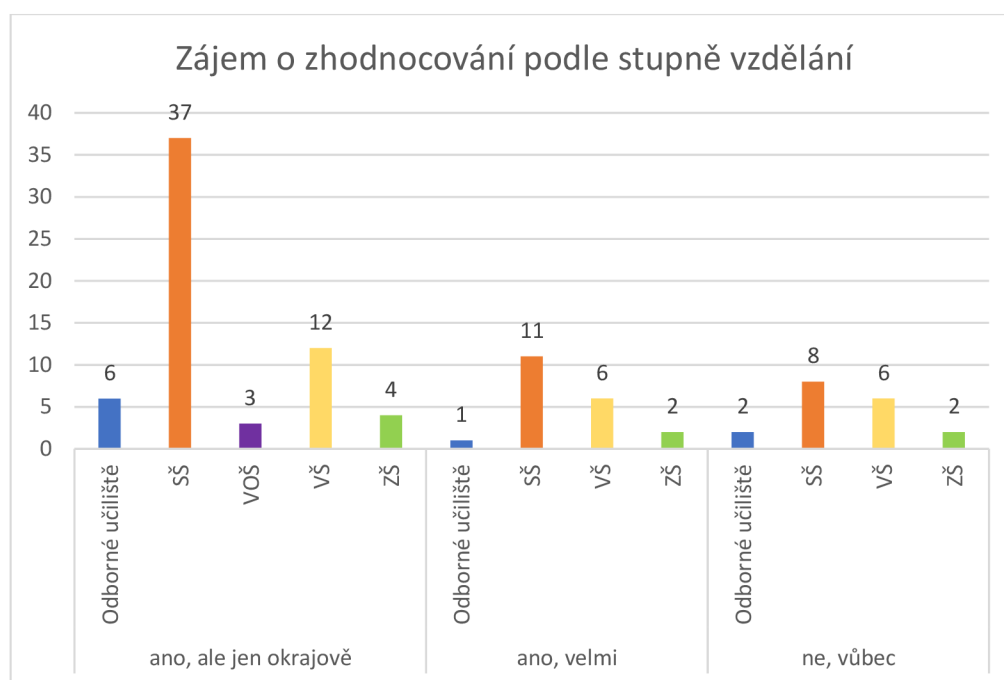

Zdroj: Vlastní zpracování

Tato otázka měla za úkol zjistit, zda se obyvatelé Jihočeského kraje zajímají o to, jak svoje osobní finance zhodnotit. V tomto grafu lze vidět zájem o toto téma podle stupně vzdělání respondentů. Nejčastější odpovědí byla „ano, ale jen okrajově.“ To znamená, že celkem 62 % respondentů má alespoň nějaký zájem o to, jak zhodnotit svoje finance. Bohužel v tomto oboru pouze okrajové informace často nestačí. Intenzivně se tomuto tématu věnuje 20 % respondentů a zbylých 18 % se o toto téma nezajímá vůbec. Z grafu lze také zjistit, že odpověď „ano, ale jen okrajově“ zaškrtnulo vždy nejvíce respondentů z každého stupně vzdělání.

4.1.2 Otázky na zhodnocení osobních financí

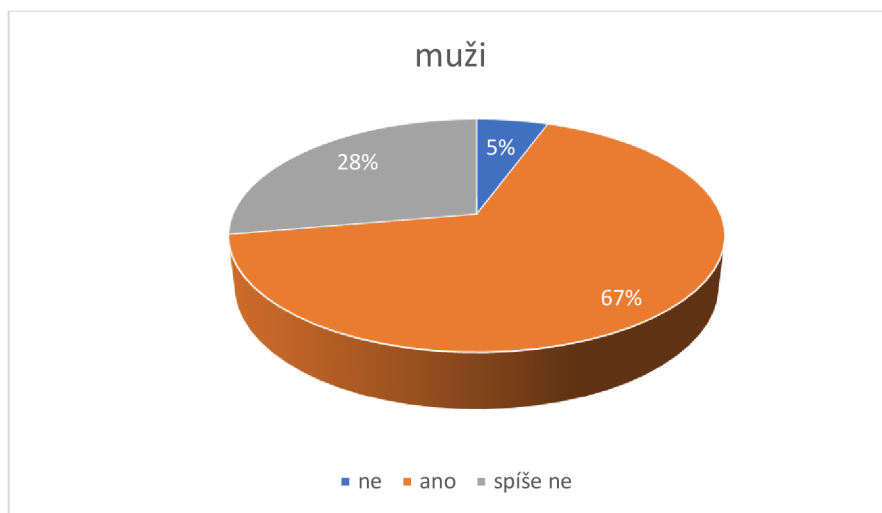
Graf 4 Zájem o zhodnocování financí

Zdroj: Vlastní zpracování

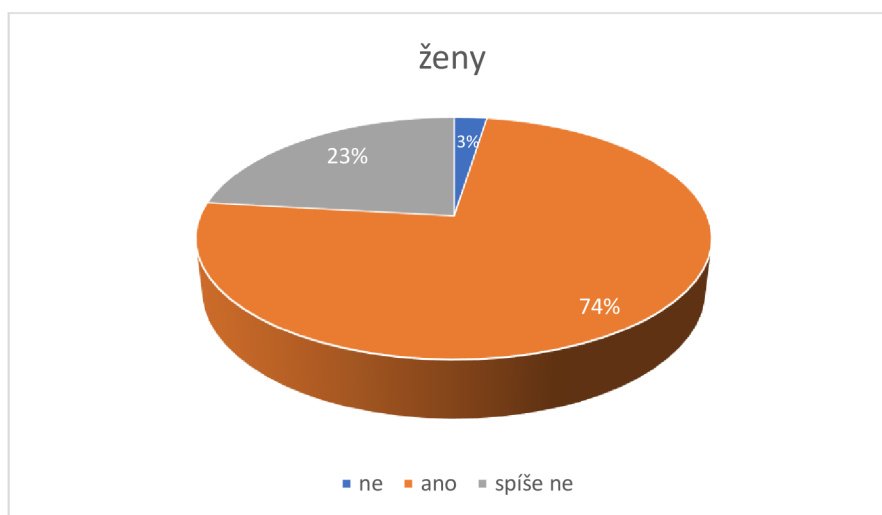
Na otázku, zda se respondenti orientují v možnostech investování, zobrazují výsledky grafy 5 a 6. V tomto případě jsou porovnávány odpovědi mužů a žen. 67 % dotazovaných mužů odpovědělo, že se orientují v možnostech investování a ví, jaké možnosti doba nabízí. 28 % odpovědělo, že spíše neví a zbylých 5 % respondentů neví vůbec. U žen byly odpovědi celkem podobné. 74 % dotazovaných žen ví, jaké možnosti dnešní doba nabízí, 23 % spíše neví a 3 % neví vůbec

Graf 5 Orientace v možnostech investování – muži

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 6 Orientace v možnostech investování – ženy

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků plyne, že 73 respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda znají alespoň nějaké možnosti investování, které dnešní doba nabízí. Z těchto respondentů však pouze 35 skutečně investuje, což znamená, že ani polovina z těch, kteří mají povědomí o různých možnostech investování, je nevyužívá. Tento výsledek může být dán různými faktory, jako jsou nedostatek finančních prostředků, nedostatečná znalost investování, strach z rizika, nebo jiné důvody.

Finanční rezervu má 87 % všech tázaných respondentů. 13 % tázaných nemá finanční rezervu žádnou. Velikost finanční rezervy podle věku a další informace zobrazují grafy níže.

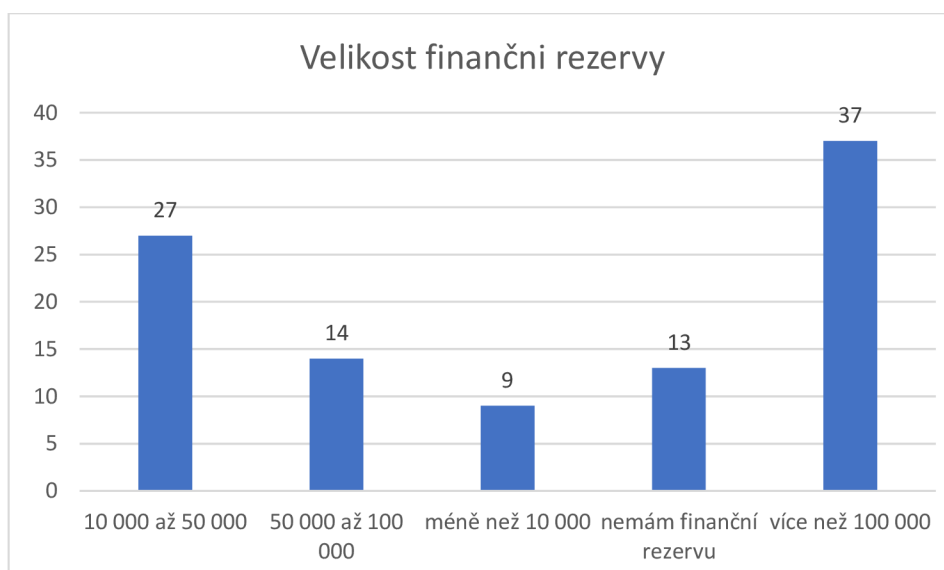
Graf 7 Finanční rezerva

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka na velikost finanční rezervy obsahovala možnosti; nemám finanční rezervu, méně než 10 000, 10 000 až 50 000, 50 000 až 100 000, více než 100 000. Z výsledků lze vidět, že nejvíce dotazovaných má finanční rezervu větší než 100 000 (37 %). 10 000 až 50 000 má 27 % respondentů, 50 000 až 100 000 (14 %), méně než 10 000 (9 %). Žádnou finanční rezervu nemá 9 % respondentů. Grafy 10 a 11 zobrazují velikost finanční rezervy podle věkových kategorií.

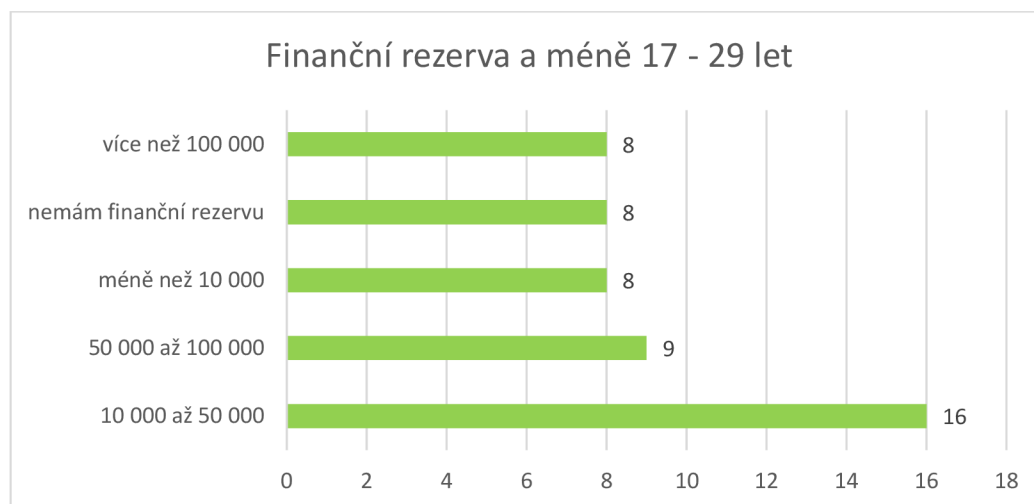
Graf 8 Velikost finanční rezervy

Zdroj: Vlastní zpracování

V mladší věkové kategorii, konkrétně mladších 17-29 let (49 % všech respondentů), 8 % nemá žádnou finanční rezervu. Stejný počet respondentů má méně než 10 000 a více než 100 000. Nejčastější odpovědí bylo 10 000 až 50 000 (16 %). 9 % dotazovaných pak má finanční rezervu ve výši 50 000 až 100 000. Tyto výsledky nejsou nijak překvapivé a odpovídají úměrně věkovému rozhraní.

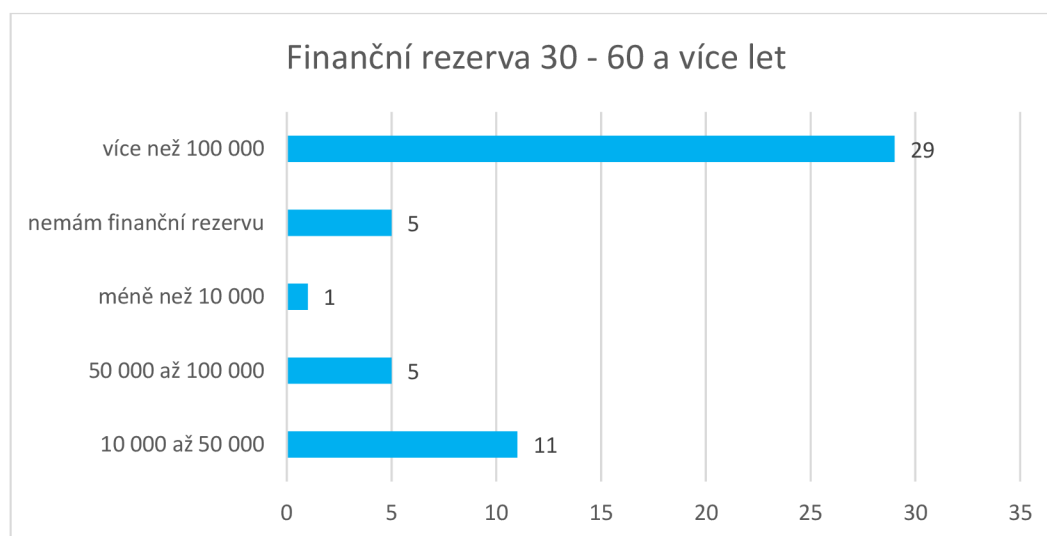
Graf 9 Finanční rezerva podle věkových kategorií – méně než 17–29 let

Zdroj: Vlastní zpracování

V druhé poměřované věkové kategorii, tedy od 30-60 a více let, se prokázala větší zodpovědnost vůči penězům a také přemýšlení do budoucna. 29 % z celkových 51 %, má rezervu větší než 100 000. 11 % má rezervu 10 000 až 50 000, 5 % má 50 000 až 100 000 a pouze 1 % má méně než 10 000. 5 % nemá finanční rezervu žádnou.

Graf 10 Finanční rezervy podle věkových kategorií – 30–60 a více let

Zdroj: Vlastní zpracování

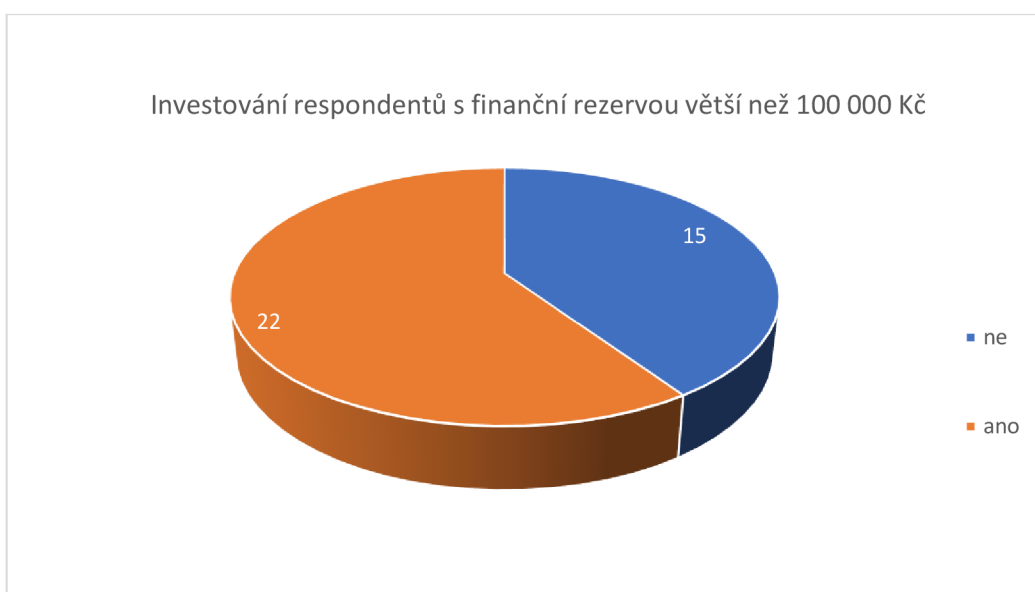
Pokud finanční rezerva přesahuje hodnotu 100 000 Kč, je třeba zvážit, zda ji nezhodnotit. Graf 11 ukazuje, kolik respondentů, s finanční rezervou vyšší než 100 000 Kč, spoří. Celkem je 37 dotazujících s finanční rezervou větší než 100 000 Kč. Z toho 33 respondentů spoří a pouze 4 nespoří. Z grafu 12 lze vidět, že pouze 22 respondentů z celkových 37 investuje.

Graf 11 Spoření respondentů s finanční rezervou větší než 100 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

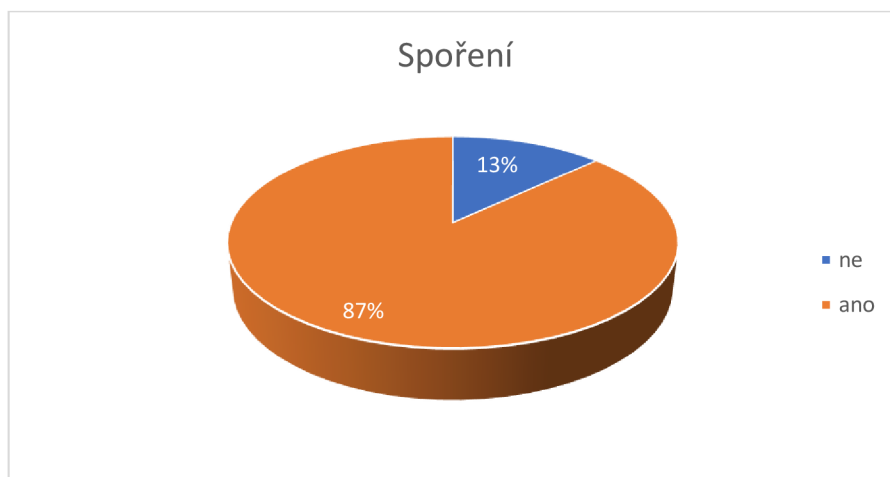
Graf 12 Investování respondentů s finanční rezervou větší než 100 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak lze vidět z grafu 13, 87 % ze 100 respondentů uvedlo, že spoří. 13 % respondentů nespoří vůbec. Graf 15 ukazuje nejčastější způsoby spoření. Velký počet spořících respondentů může být zapříčiněn strachem z investování, který je podrobně popsán v grafu 16 a 17.

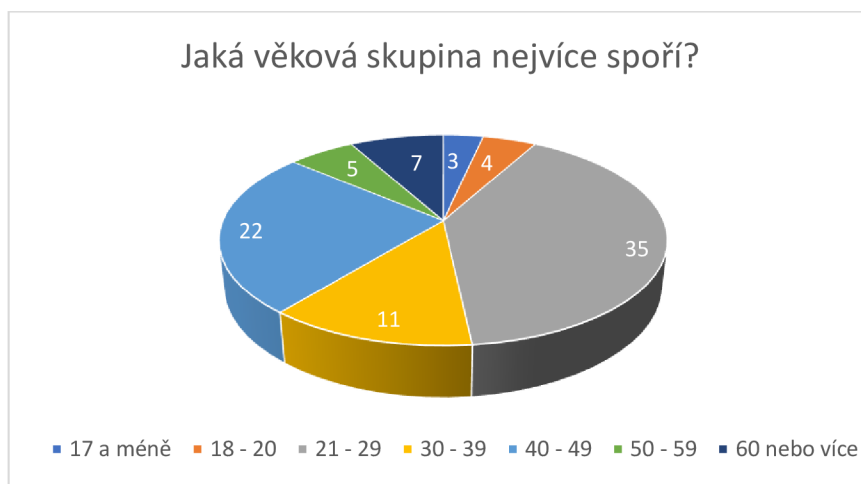
Graf 13 Spoření

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 14 ukazuje, jaké věkové skupiny nejčastěji spoří. Nejčastěji spořící věkovou skupinou je 21-29 let. Konkrétně 35 respondentů z 87 všech spořících. Druhou nejčastěji spořící skupinou jsou respondenti od 40-49 let (22 respondentů). Třetí nejčastěji spořící skupinou jsou osoby od 30-39 let.

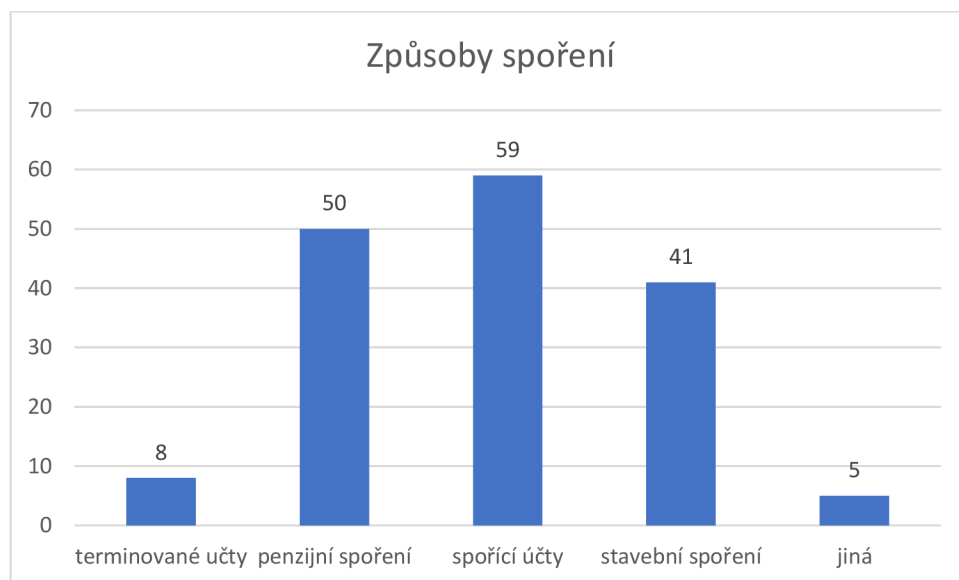
Graf 14 Spoření podle věkových skupin

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků, které ukazuje grafu 15, lze vyčíst, že nejčastější způsob spoření, který respondenti využívají, jsou spořicí účty. Tuto variantu zvolilo 59 respondentů. Na druhém místě se s rozdílem 9 odpovědí a celkovým počtem 50 odpovědí umístilo penzijní spoření. Na třetím místě se umístilo stavební spoření s počtem 41 odpovědí. Tyto tři varianty byly nejčastěji odpovídané a s vysokým rozdílem jsou respondenty nejvíce využívanými variantami. Pouze 8 odpovědí zaznamenala odpověď termínované účty. U penzijního spoření může být důvodem časté oblíbenosti příspěvek zaměstnavatelů na penzijní připojištění. U spořicích účtů je pravděpodobně důvodem časté odpovědi respondentů, jednoduchost systému a výše úroku. Státní příspěvek, který prozatím stavební spoření nabízí, je nejspíše důvodem, proč 41 respondentů zaškrtnulo tuto odpověď.

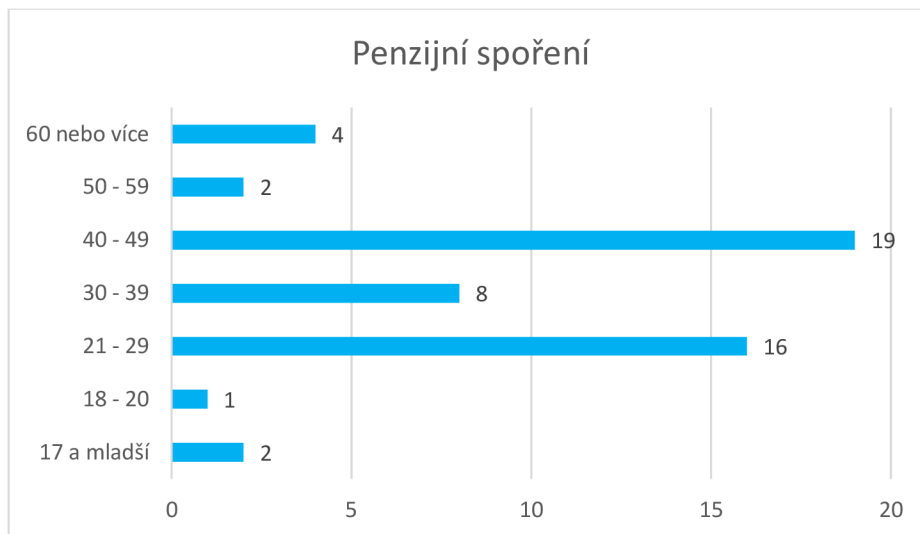
Graf 15 Jak respondenti spoří

Zdroj: Vlastní zpracování

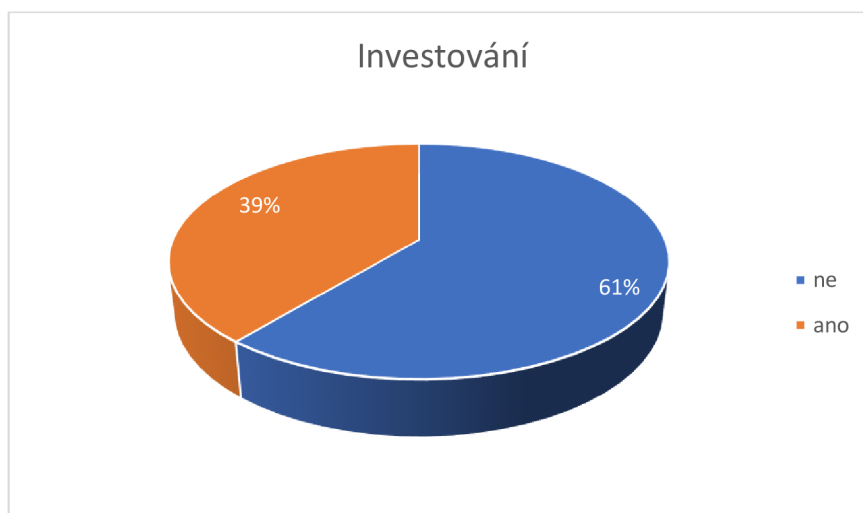
Pro porovnání spoření mezi věkovými skupinami bylo vybráno penzijní spoření. Graf 16 ukazuje, že nejvíce si na penzi spoří respondenti ve věku 40-49 let, což může být dáno tím, že v této věkové skupině se již blíží k důchodovému věku a potřebují si zajistit finanční prostředky na období, kdy už nebudou aktivně v pracovním procesu. Zajímavým výsledkem je rozdíl mezi věkovými skupinami 30-39 let a 21-29 let, kde respondenti ve věku 21-29 let si na penzi spoří více než ti ve věku 30-39 let. Tento rozdíl může být dán strachem mladší věkové skupiny z nedostatku financí v důchodu, což může být způsobeno momentálním důchodovým systémem, který se v poslední době stává častým tématem diskuse v médiích.

Graf 16 Penzijní spoření podle věkových kategorií

Účelem této otázky bylo zjistit, kolik dotazujících investuje alespoň nějakou formou. Zde jsou výsledky méně jednoznačné více znepokojující než u otázky na spoření. 61 % dotazujících neinvestuje žádnou formou. Pouze 39 % ze všech respondentů investuje. Příčinou takto vysokého počtu odpovědí u možnosti „ne“ může být strach z investování. Konkrétně strach o to, že o své peníze přijdou, nemají dostatek informací a strach z neznáma (viz. graf 19)

Graf 17 Investování

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku, zda mají respondenti strach z investování, odpovědělo 48 %, že má, a pouze 13 %, že nemá. Zbýlých 39 % již investuje. Tyto výsledky nejsou nijak překvapující, protože právě strach je většinou největší překážkou k tomu, začít s investováním. Důvodů k tomuto strachu může být hned několik. Nejčastějším je však neznalost oboru a nedostatek informací, a tím pádem i strach z případné ztráty peněz a neúspěchu.

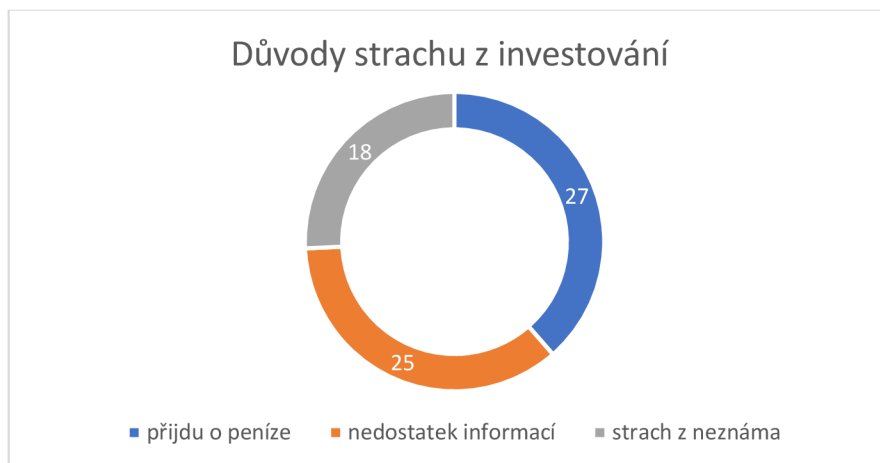
Graf 18 Strach z investování

Zdroj: Vlastní zpracování

Důvodem strachu začít investovat byla nejčastěji odpovídaná možnost, že dotazovaní přijdou o peníze. Ihned na druhém místě s 25 odpověďmi se umístila možnost, že respondenti nemají dostatek informací. S 18 odpověďmi skončila možnost „strach z neznáma“, která úzce navazuje na odpověď „nedostatek informací.“

Graf 19 Důvod strachu z investování

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejčastěji investující věkovou skupinou jsou lidi od 21-29 a od 40-49 let. Tyto dvě skupiny tvoří 26 z 39 všech respondentů, kteří investují.

Graf 20 Jaká věková skupina nejvíce investuje

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 21 plyne, že většina, z 39 % investujících respondentů, volí tradiční možnosti investování, které jsou široce známé a diskutované v společnosti. Zajímavým výsledkem je malá popularita investování do kryptoměn, které v poslední době zažívají obrovský vzestup a jsou čím dál více diskutované v médiích. Nejvíce využívanými možnostmi jsou akcie, podílové fondy a nemovitosti. Další skupinou nejvíce využívaných způsobů investování jsou dluhopisy a investice do vlastního podnikání.

Graf 21 Do čeho nejčastěji investují

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku, zda se respondenti domnívají, že je téma ve školách nedostatečně probírané, odpověděla jednoznačně většina dotazujících, že ano. Konkrétně 77 %. Odpověď „ne“ zaškrtnulo pouze 23 % respondentů.

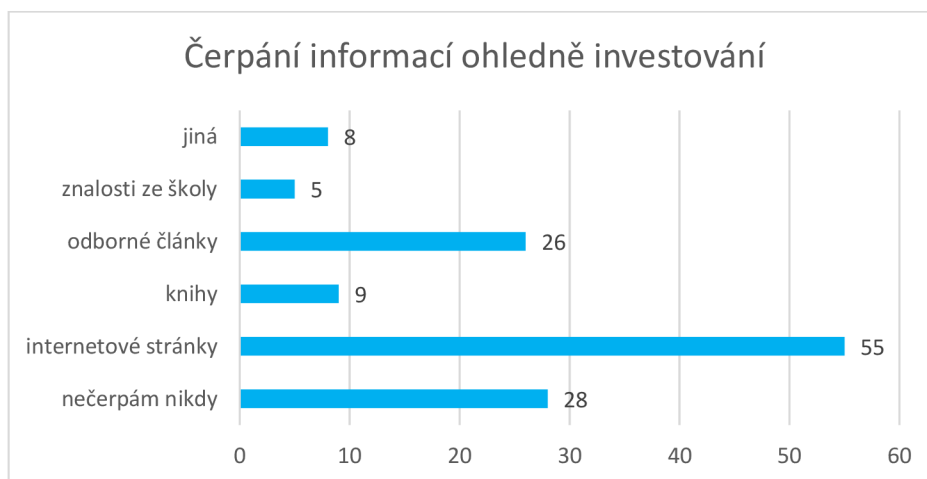
Graf 22 Probírání tématu investování ve školách

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud respondenti čerpají informace ohledně investování, tak to ve většině případů nejsou znalosti ze školy. V dotazníku tuto možnost zaškrtnulo pouze 5 respondentů. Nejvíce odpovídanou možností byla možnost „internetové stránky“, konkrétně 55 odpovědí. Druhou nejčastější odpovědí byla odpověď „odborné články“. Vysoký počet odpovědí zaznamenala možnost „nečerpám nikde“. To znamená, že se o téma vůbec nezajímají, nebo mají dostatek informací k jejich způsobům investování a získávají je až vlastními zkušenostmi. Možnost „jiná“ nejčastěji obsahovala služby poradců.

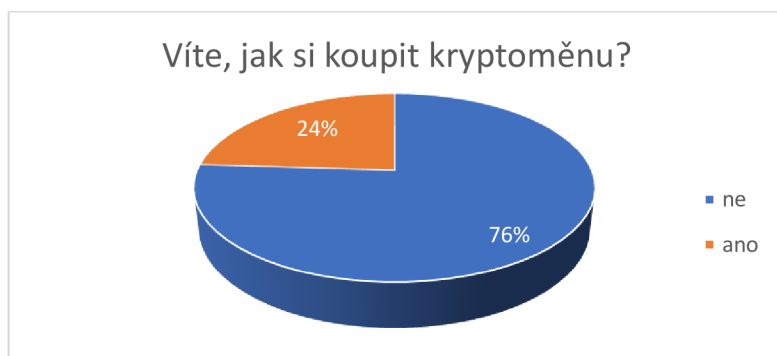
Graf 23 Čerpání informací

Zdroj: Vlastní zpracování

Jedním z důvodů, proč tolik lidí neinvestuje může být také to, že nevědí, jak na to. V následujících 4 otázkách měli respondenti odpovědět, zda si myslí, že vědí nebo nevědí, jak si pořídit akcii nebo kryptoměnu nebo zda si myslí, že vědí, jak založit stavební a penzijní spoření. U otázky, jak si koupit kryptoměnu, jsou výsledky jednoznačné. 76 % dotazovaných netuší, jak si virtuální měnu pořídit. Zde může být důvodem to, že tento způsob investování je poněkud novější možností a lidé se nestihli dostatečně informovat. Její pořízení přitom ale není vůbec složité, pokud si člověk zjistí základní informace. Existuje několik způsobů, jak si kryptoměnu pořídit. Nejednodušší varianta je nákup ve speciálním automatu. Další možnost je na online burzách. Dalším důvodem může být strach z toho, vkládat peníze do něčeho nového a nestabilního, a tím pádem i nezáměr si informace zjišťovat.

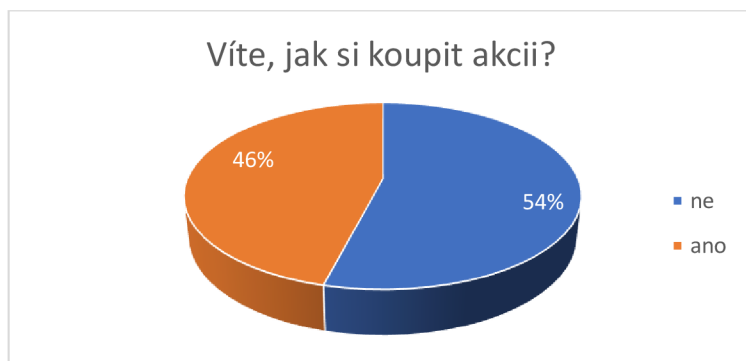
Graf 24 Pořízení kryptoměny

Zdroj: Vlastní zpracování

U pořízení akcie výsledky jednoznačné už tolik nejsou. Sice stále převažuje odpověď „ne“, ale už pouze s 54 %. Tím pádem odpověď „ano“ zaškrtnulo 46 % respondentů. Zde může být důvodem časté informování o této možnosti v médiích, na sociálních sítích i v odborné literatuře. Jde koneckonců o jednu z nejčastěji využívaných metod investování mezi Čechy obecně a nejvíce využívanou respondenty tohoto šetření. Tedy mezi Jihočechy.

Graf 25 Pořízení akcie

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 26 a graf 27 zobrazují celkem pozitivní výsledky a potvrzují, že spoření je u respondentů jistější a využívanější metodou zhodnocení osobních financí. Na otázku „víte, jak si založit penzijní spoření“ odpovědělo 91 %, že vědí. Pouze 9 % odpovědělo „ne“. Těchto 9 % obsahuje odpovědi respondentů převážně v rozmezí od 17 a mladší do 29 let.

Graf 26 Založení penzijní spoření

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky, zda respondenti vědí, jak založit stavební spoření, jsou výsledky ještě o něco pozitivnější. 96 % respondentů odpovědělo, že „ano“. Pouze 4 % odpovědělo, že „ne“. Stavební spoření je mezi občany oblíbenou metodou spoření, kvůli státnímu příspěvku, který dosahuje až 2000 Kč za rok, který prozatím stále trvá, ale diskutuje se nad jeho zrušením.

Graf 27 Založení stavebního spoření

Zdroj: Vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuse

5.1 Vyhodnocení výsledků výzkumu

V předchozí kapitole byly popsány a prezentovány výsledky dotazníkového šetření. Jeho úkolem bylo zjistit, zda a jakým způsobem investují, nebo zda spíše spoří obyvatelé Jihočeského kraje, a jestli se o tuto problematiku vůbec zajímají.

Výsledky dotazníkového šetření prokázaly, že většině obyvatel není toto téma úplně lhostejné. Ale bohužel zájem by o takto důležité téma měl být mnohem větší. Úplně první otázkou dotazníku bylo, zda respondenti spíše spoří nebo investují. V tomto dotazníkovém šetření odpovídali obyvatelé Jihočeského kraje celkem jednoznačně. Spoření je jednoznačně více využívanou metodou. Nejčastějšími metodami spoření jsou spořicí účty, stavební spoření a penzijní spoření. Investování vyvolává ve většině, kteří ještě s investováním nezačali, strach. Ten může být vyvolán kvůli nejruznějším hoaxům na internetu, strachu ze ztráty peněz, strachem z neznáma, a hlavně také nedostatkem důležitých informací, které jsou důležité pro začátek investování. Důležitou roli hraje také samozřejmě finanční rezerva a množství prostředků, které si případně mohou dovolit ztratit. V tomto dotazníkovém šetření ovšem 87 % má alespoň nějakou finanční rezervu. Nejčastěji přes 100 000 Kč. Dále pak od 10 000 do 50 000 Kč. Velikost finanční rezervy se liší i podle věkové skupiny. U investování jsou nejčastějšími odpověďmi akcie, podílové fondy a nemovitosti. Nejčastěji investují věkové skupiny 21 do 29 let a od 40 do 49 let. Zájem o investování u mladší věkové skupiny je pravděpodobně dán vidinou „rychlého a snadného“ zbohatnutí a také z momentálně vysoké inflace. Že je toto téma podceňované na českých školách, si myslí 77 % respondentů. Nedostatečná informovanost, a tím pádem i strach nejvíce omezuje 61 % dotazujících, kteří žádným způsobem neinvestují.

Vzdělanost obyvatel v Jihočeském kraji podle dotazníkového šetření v oblasti financí a investic není špatná, ale většina lidí preferuje bezpečnější možnosti spoření a bojí se investovat kvůli nedostatku informací a strachu z nejistoty. Nicméně, je důležité si uvědomit, že investování není pro každého a že vkládání peněz do různých investičních produktů má svá rizika. Každý by měl před investováním dobře zvážit své možnosti a počítat s možnými ztrátami.

5.2 Diskuse a návrhy řešení

5.2.1 Zhodnocení financí obyvatel v ČR

Index investiční gramotnosti je projekt, který vznikl s cílem zjistit, jak Češi investování a spoření vnímají a jak se v ní orientují. Tento index byl vytvořen jako ukazatel toho, jakým směrem se bude finanční gramotnost v České republice ubírat. Je sestaven na základě dotazníkového šetření, který platforma vytvořila. Otázky byly testovány na reprezentativním vzorku české populace. Celkový počet respondentů 1050 ve věku od 18-65 let. Termín sběru dat byl v prosinci 2022. Muži mají v investiční gramotnosti před ženami náskok. Tento rozdíl se ale postupně snižuje. U mužů zůstávají znalosti přibližně na stejné úrovni (ve srovnání s předchozími dvěma měřeními). V investiční gramotnosti se nejvíce zlepšují mladí. Oproti minulému výzkumu, který byl proveden v květnu 2022 se mladí lidé přesunuli z posledního místa na první. Dále se také zlepšila věková skupina čtyřicátníků. Ke vzdělání v této oblasti je vede vysoká míra inflace a úrokové sazby (*rozumiminvesticim.cz, 2022, online*).

Podle indexu investiční gramotnosti v jednotlivých krajích drží nejvyšší příčku Pražané. V Praze a okolí je větší koncentrace lidí s vyšším vzděláním a vyššími příjmy. Právě tyto skupiny mají investiční gramotnost vyšší. Jihočeský kraj obsadil druhou příčku těsně před krajem Středočeským. Nejslabším krajem je kraj Karlovarský (*rozumiminvesticim.cz, 2022, online*).

Ten fakt, že vzdělání a velikost příjmů závisí na výši investiční gramotnosti, mohou potvrdit i tato data. Průměrná mzda v Praze činila v 1. čtvrtletí v roce 2022 48 498 Kč. Ve středočeském kraji 37 582 Kč. V Jihočeském kraji potom 34 013 Kč. Podíl osob s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 v Praze 35,9 %, ve Středočeském kraji 17,9 % a v Jihočeském kraji 15,9 % (*czso.cz, 2022, online*).

5.2.2 Důvody, proč občané ČR neinvestují

Strach, neznalost a nezkušenost jsou nejčastější faktory, které ovlivňují Čechy při rozhodování, zda začít s investováním. Podle výzkumu portálu Rozumiminvesticim.cz (2022), si Češi v investicích nevěří. Za velmi zkušeného a znalého investora se považuje 1,2 % respondentů, za relativně zkušeného nebo spíše zkušeného a znalého investora se považuje 25,8 % respondentů a za nepříliš zkušeného či vůbec nezkušeného se považuje 73 % respondentů. Oproti minulému měření, které portál provedl, se méně lidí považuje za

velmi zkušené a znalé v investování. Sebevědomí kleslo ve všech věkových kategoriích (*rozumiminvesticim.cz, 2022, online*).

Dalším důvodem, proč Češi neinvestují, je, že jim na investování nezbyvají peníze. V tomto průzkumu takto odpovídali nejčastěji lidé s nižším vzděláním, z jejichž měsíčního příjmu většinou nelze na investice vyčlenit dostatek financí. Dalším argumentem, proč Češi neinvestují je, že problematice nerozumí. Bojí se o své úspory nebo nevěří investičním společnostem. Obavy však nejsou na místě. Investicím není potřeba rozumět dopodrobna, ani není třeba se jim věnovat na každodenní bázi. Další důvod strachu může být mýtus, že investice jsou nedobytnými a dlouhodobě vázanými penězi (*Portu, 2022, online*).

5.2.3 Jakým způsobem investují občané ČR

Podle průzkumu platformy Portu pouze necelá polovina Čechů využívá nějakou formu investování. Může jít o kryptoměny, podílové fondy, penzijní spoření, dluhopisy, akcie nebo jiná investiční aktiva. Častější zkušenosti s investováním mají lidé nad 35 let. Muži 54 % oproti ženám 42 %. 57 % dotazovaných Čechů preferuje pravidelné investice, 29 % kombinuje pravidelné i jednorázové investice, 14 % preferuje jednorázové investice (*Portu, 2022, online*).

5.2.4 Kde se občané ČR vzdělávají

Podle výzkumu cbaonline (2022), kterého se zúčastnilo 1063 respondentů, získává více než čtvrtina Čechů znalosti o financích vlastními zkušenostmi. Tedy informace nečerpá z žádných zdrojů. Nejčastější možností, jak Češi čerpají informace o financích, jsou služby poradců. Dalšími nejčastějšími odpověďmi byl internet a informace získané doma v rodině. Naopak nejméně využívanými zdroji informací jsou znalosti ze školy, informace od přátel, kurzy a sociální sítě. Za zhoršující finanční gramotností v ČR stojí podle lidí ve věku 27-35 let nedostatečné proškolení učitelů ve finančních otázkách. Lidé s vysokoškolským a středoškolským vzděláním si myslí, že se finanční gramotnost zhoršuje kvůli nedostatečné výuce ve školách (*cbaonline.cz, 2022, online*).

5.2.5 Makroekonomické ukazatele Jihočeského kraje

V roce 2020 došlo vlivem pandemie koronaviru k poklesu HDP v mnoha zemích světa včetně České republiky. V Jihočeském kraji se propad HDP ve srovnatelných cenách meziročně téměř o 6 % skutečně zaznamenal. Pandemie COVID-19 měla značný negativní

dopad na celosvětovou ekonomiku a Jihočeský kraj nebyl výjimkou. Hospodářský propad v roce 2020 byl způsoben mimo jiné omezeními v oblasti cestovního ruchu a ubytování, dopravy a služeb, což jsou významné oblasti pro ekonomiku Jihočeského kraje (*czso.cz, 2020, online*).

V 1. až 3. čtvrtletí 2022 bylo v Jihočeském kraji zaměstnáno na plný úvazek 218,5 tisíc osob, počet zaměstnanců se meziročně zvýšil o 1,0 tis., tedy o 0,5 %. Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihočeském kraji v 1 až 3. čtvrtletí 2022 činila 35 628 Kč. Ve srovnání se 3. čtvrtletím roku 2021 nominálně vzrostla o 5,3 %, absolutně o 1 834 Kč. Mzda vzrostla ve všech krajích ČR, Jihočeský kraj se v tomto období umístil v procentním vyjádření i v absolutních hodnotách na pátém místě. Nárůst mezd však snižovaly zvýšené spotřebitelské ceny (*czso.cz, 2022, online*).

5.2.6 Makroekonomické ukazatele Prahy

Díky svému vysokému HDP a zaměstnanosti je Praha významným hospodářským centrem České republiky. V roce 2020 dosahovala výše HDP na 1 obyvatele v Praze hodnoty 217,4 tis. Kč, což je výrazně nad průměrem celé země. I když v roce 2020 došlo ke snížení podílu Prahy na celorepublikovém HDP na 27,0 %, stále jde o významnou část ekonomiky země (*czso.cz, 2020, online*).

V prvním až třetím čtvrtletí 2022 bylo v Praze zaměstnáno na plný úvazek 847,9 tisíc osob, což znamená meziroční nárůst o 25 tisíc osob. Průměrná hrubá měsíční mzda v Praze v této době činila 48 848 Kč, což je opět výrazně nad průměrem v České republice. Index finanční gramotnosti ukazuje na lepší finanční gramotnost obyvatel Prahy ve srovnání s Jihočeským krajem, mohlo by to znamenat, že obyvatelé Prahy mají lepší povědomí o investicích a mohou být ochotni a schopni investovat více peněz (*czso.cz, 2022, online*).

Výše makroekonomických ukazatelů mohou skutečně hrát roli při rozhodování o investicích. Pokles HDP v kraji může signalizovat nižší úroveň ekonomické aktivity, což může být pro investory odrazující. Míra nezaměstnanosti a výše příjmů osob pak mohou ovlivnit kupní sílu obyvatel kraje, a tím i poptávku po produktech a službách. Pokud jsou příjmy nízké a nezaměstnanost vysoká, může být očekávána nižší poptávka, což může investory odrazovat. Na druhou stranu, průměrná mzda v Jihočeském kraji je relativně vysoká, což může být pro investory lákavé. Vyšší mzda obyvatelstva znamená obecně vyšší úroveň životního standardu a větší kupní sílu. Míra inflace může také hrát roli, zejména

pokud je vysoká a snižuje kupní sílu obyvatelstva. Celkově je třeba při rozhodování o investicích brát v úvahu celkovou situaci na trhu a v ekonomice a přemýšlet o různých faktorech, které mohou ovlivnit úspěšnost investice.

5.3 Porovnání výsledků Jihočeského kraje s Českou republikou

Při srovnání Jihočeského kraje a ČR v tomto tématu lze říci, že Jihočeši si ve srovnání s výsledky v celé ČR vedou nadprůměrně. Podle indexu investiční gramotnosti obsadil Jihočeský kraj druhou příčku za Prahou (*rozumiminvesticim.cz, 2022, online*). To znamená, že jsou obyvatelé Jihočeského kraje v problematice investování vzdělání a orientují se v něm. Prvenství Prahy je dáno tím, že je zde větší koncentrace lidí s vyšším vzděláním a vyššími příjmy. Právě tyto skupiny mají investiční gramotnost vyšší. Průměrná mzda v Jihočeském kraji je 34 013 Kč a podíl osob s vysokoškolským vzděláním je zde 15,9 %. (*czso.cz, 2022, online*) Výsledky dotazníkového šetření, v této práci, tento fakt ve většině případech potvrzují. Alespoň malý zájem o toto téma prokázalo 82 % dotazujících. Na otázku, zda respondenti vědí, jaké možnosti investování dnešní doba nabízí, odpovědělo 73 %, že vědí. To znamená, že se v tomto tématu orientují. Poslední 4 otázky v dotazníku byly zaměřeny na to, zda respondenti vědí, jak si koupit kryptoměnu a akcii, a jak si založit penzijní a stavební spoření. Tyto varianty byly zvoleny z důvodu nejčastějšího vybírání ve společnosti při investování financí. Výsledky ukazují vzdělanost a orientaci v tématu respondentů. Při rozdělení otázky na spoření a investování dotazující prokázali větší orientaci a znalost při zakládání spoření. V investování si tolik jistí nejsou.

Důvody, proč Češi neinvestují jsou nejčastěji nízké sebevědomí, nevědí, jak na to, tedy nevdělanost a strach, že o své úspory přijdou. Pokud srovnáme výsledky dotazníkového šetření, tak strach o ztrátu financí a nedostatek informací, byly nejčastějšími důvody Jihočechů. Při srovnání nejčastějších finančních a investičních produktů využívaných Čechy a Jihočechy, lze zjistit, že využívání nejčastějších možností je shodné. Pouze v hodnotách se liší.

Češi se v oblasti financí vzdělávají nejčastěji díky vlastním zkušenostem. Tedy informace nečerpají z žádných zdrojů. Nejčastěji získávají Češi informace o financích od poradců. Dalšími nejčastějšími odpověďmi byl internet a informace získané doma v rodině. Naopak nejméně využívanými zdroji informací jsou znalosti ze školy, informace od přátel, kurzy a sociální sítě. Odpovědi Jihočechů v dotazníkovém šetření se nepatrně liší od průzkumu mezi Čechy. Nejvyužívanější možností získávání informací jsou internetové

stránky. Naopak nejméně dotazujících využívá znalosti ze školy. Vysoký počet respondentů ovšem informace nečerpá nikde, tedy buď se o téma nezajímají, anebo získávají informace až vlastními získanými zkušenostmi.

Jihočeský kraj dosahuje vysokého skóre v Indexu investiční gramotnosti, ale je třeba se zaměřit na to, jak lidem pomoci překonat strach z investování a ze ztráty finančních prostředků. Důležitým krokem je zvýšení informovanosti obyvatel o různých možnostech investování a o rizicích a výhodách, které s sebou každá z možností přináší. Penzijní spoření a stavební spoření jsou také velmi populární, zejména díky daňovým výhodám, které nabízejí. Podílové fondy jsou další možností, jak zhodnotit vlastní finanční prostředky. Tyto fondy umožňují rozložit investice do různých aktiv a titulů, což snižuje riziko ztráty. Nicméně, při výběru investičního produktu by měl každý investor pečlivě zvážit své cíle, rizikovou toleranci a další faktory, které mohou ovlivnit výkon investice.

5.4 Návrhy a doporučení

Z dotazníkového šetření mezi Jihočechy a z výzkumu prováděného mezi obyvateli České republiky, je zřejmé, že strach je největší překážkou pro začátek investování. Tento strach pramení ve většině případech z nedostatků informací nebo strachu o ztrátu finančních prostředků. Využití sociálních sítí a podcastů jako prostředků pro šíření informací o investování a finanční gramotnosti může být velmi účinné, zejména mezi mladšími generacemi, které jsou s těmito platformami obeznámené. Výhoda podcastů je ta, že uživatel si ho může poslechnout kdykoliv a v podstatě kdekoliv. Na sociálních sítích se již spousta informací o této problematice nachází. Bylo by ale potřeba celé téma pojmout zábavnější a zajímavější formou, aby zaujalo co nejvíce lidí. Například internetový tvůrce Erik Meldík, který svá videa na YouTube věnuje právě investování a finanční gramotnosti.

Vzdělání o finanční gramotnosti a investování by mělo být také více zahrnuto do vzdělávacích programů ve školách. Rodiny mohou také hrát důležitou roli při vzdělávání svých dětí v této oblasti, poskytováním základních informací o správě financí a investování. Investiční portály a aplikace také mohou být užitečné pro začínající investory, kteří si mohou vyzkoušet investování s menšími částkami a postupně se seznamovat s trhem a riziky. Nicméně je důležité si uvědomit, že investování je vždy spojeno s určitým rizikem a neexistuje žádná zaručená výnosová investice. Proto by si investoři měli vždy pečlivě zvážit své možnosti a poradit se s odborníky.

Výsledky této práce by mohly sloužit jako podklad pro rozvoj programů a iniciativ zaměřených na zlepšení finanční gramotnosti a informovanosti o investicích pro obyvatele Jihočeského kraje i pro celou ČR. Konkrétně by výsledky práce mohly sloužit například Národnímu plánu finanční gramotnosti. Program podporovaný Ministerstvem financí ČR, který si klade za cíl zvýšit úroveň finanční gramotnosti občanů a poskytuje jim informace a nástroje pro správné hospodaření s penězi. Nebo pro akademii finanční gramotnosti, neziskovou organizaci, která nabízí školení a poradenství v oblasti financí a investování.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce „Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji“ bylo zjistit, zda se obyvatelé Jihočeského kraje pohybují v problematice zhodnocení osobních financí a jestli a jakým způsobem své finance zhodnocují. Na základě vypracování dotazníkového šetření byl proveden výzkum, který podrobně popisuje odpovědi na otázky. V teoretické části práce jsou rozebrány způsoby možnosti zhodnocení osobních financí, investování a spoření, proč začít investovat. Jsou zde popsány i různé spekulace, mýty a nástrahy, které sebou investování nese a popis makroekonomických ukazatelů. Jedna z kapitol teoretické části je také věnována vysvětlení a popisu dotazníkového šetření, které je v této práci využito.

V analytické části je zpracováno dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi obyvateli Jihočeského kraje a z průzkumu investiční gramotnosti v ČR. Informace o ČR jsou převzaty z průzkumů, které byly mezi Čechy provedeny. Následně byly výsledky Jihočeského kraje a České republiky porovnány a bylo zjištěno, jak si Jihočeský kraj vede v porovnání s ČR. Dotazník byl rozeslán na sociální síť. Pro vypracování bylo vybráno 100 respondentů, kteří bydlí v Jihočeském kraji. Na základě vyhotoveného výzkumu byly zjištěny tyto výsledky. Většina respondentů dává přednost bezpečnější variantě, a to spoření na spořicíh účtech, stavebním spoření a penzijním spoření. Tento způsob zhodnocení využívají všechny věkové kategorie. Z dotazníkového šetření je zřejmé, že nejčastějším způsobem spoření mezi obyvateli Jihočeského kraje jsou spořicí účty. Tento způsob je nejčastějším způsobem i mezi obyvateli České republiky. Tedy stavební spoření není nejčastěji využívanou metodou. Naopak, investování je pro respondenty spíše nová a neznámá oblast a jsou brzděni strachem z neznáma a ztráty finančních prostředků. Mezi respondenty, kteří již investují, jsou nejčastější varianty investic akcie, podílové fondy a nemovitosti. Obyvatelé Jihočeského kraje mají nedostatečné informace o tématu osobních financí, což může vést k tomu, že jsou opatrní a dávají přednost jistější variantě spoření. Celkově tedy výsledky dotazníku potvrzují důležitost vzdělávání a informovanosti v této oblasti a ukazují na potřebu zlepšení finanční gramotnosti v populaci. Nedostatek informací představuje výraznou překážku při začátku investování. Celý problém začíná již na školách. Tato problematika je zde nedostatečně probíraná. Dalším zjištěním výzkumu bylo, zda dotazující mají finanční rezervu a popřípadě jak velkou. Na tento výsledek navazuje otázka, zda respondenti, kteří mají finanční rezervu větší než 100 000 Kč, investují. Bylo zjištěno,

že zhruba polovina těchto respondentů skutečně investuje. Ani mezi lidmi, kteří mají finanční rezervu, není investování vždy samozřejmostí a mnoho z nich se stále drží tradičního spoření na úrocích.

Index investiční gramotnosti ukazuje, že obyvatelé Jihočeského kraje mají větší povědomí o finanční gramotnosti a jsou lépe informováni o možnostech investování než průměrný občan v celé ČR. Při rozhodování o investicích je důležité zohlednit celkovou situaci na trhu a v ekonomice, a to včetně makroekonomických ukazatelů, jako jsou HDP, míra nezaměstnanosti, průměrná mzda, inflace a další. Tyto faktory ovlivňují výkonnost dané investice a rozhodování investorů. Makroekonomické ukazatele mají určitý vliv na výši investujících osob, ale není to jediný faktor, který ovlivňuje rozhodnutí lidí o investicích. K investování je potřeba mít dostatek finančních prostředků, investičního kapitálu, rizikového profilu a investičních cílů.

Zhodnocování osobních financí by mělo být více probíraným tématem, protože čím více se lidé o toto téma budou zajímat a informovat, tím větší je pravděpodobnost, že budou mít své finance lépe zabezpečené a nebudou muset řešit finanční problémy v budoucnosti. Mnoho lidí v dnešní době podceňuje význam zhodnocování svých osobních financí a spoléhají se pouze na běžné účty nebo spořicí účty, které však v dnešní době nabízejí velmi nízké úrokové sazby, což znamená, že je téměř nemožné dosáhnout na významné zhodnocení svých financí. V této souvislosti je důležité podotknout, že spoření je sice dobrý způsob, jak si ukládat peníze na horší časy, ale pro dosažení významnějšího zhodnocení svých financí je potřeba investovat. Je pravda, že s investicemi jsou spojena určitá rizika, ale pokud se lidé o tuto problematiku budou zajímat a informovat se, mohou minimalizovat své riziko a dosáhnout významnějšího zhodnocení svých financí. Je tedy důležité, aby se lidé více zajímali o téma zhodnocování svých osobních financí a informovali se o různých způsobech, jak své finance lépe zabezpečit a zhodnotit.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

- 1) CALICCHIO, Stefano. *Snadný přístup k běžným investičním fondům*. Itálie: Stefano Calicchio, 2021, ISBN 979-12-208-3762-0.
- 2) DVOŘÁK, Jakub. *Průvodce pro pasivní investování*. Brno: Bizbooks, 2022, ISBN 978-80-265-1116-8.
- 3) GLADIŠ, Daniel. *Akciové investice: 2., rozšířené vydání*. Praha: Grada, 2021, ISBN 978-80-271-4234-7.
- 4) GLADIŠ, Daniel. *Naučte se investovat*. Praha: Grada, 2005, ISBN 978-80-247-1205-5.
- 5) GRAHAM, Benjamin, LANÍK, Radim. *Inteligentní investor*. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-271-9817-7
- 6) HAVLÍČEK, David; STUPAVSKÝ, Michal. *Investor 21. století*. Praha: Plot, 2013, ISBN 978-80-7428-191-4.
- 7) JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat*. Praha: Grada, 2011, ISBN 978-80-247-3670-9
- 8) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3258-9.
- 9) KALÁTOVÁ, Veronika. *Finanční zralost – klíč k finanční spokojenosti*. Praha: Plot, 2021, ISBN 978-80-7428-370-3.
- 10) REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy: 4., aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-9407-5.

- 11) ROJÍČEK, SPĚVÁČEK, VEJMĚLEK, ZAMRAZILOVÁ, ŽDÁREK, Marek, Vojtěch, Jan, Eva, Václav. *Makroekonomická analýza*. Praha: Grada, 2016, ISBN 978-80-271-9474-2.
- 12) SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií*. Praha: Grada, 2015, ISBN 978-80-247-3568-9.
- 13) STIBOR, Michal. *Forex – jak zbohatnout a nekrást*. Praha: Grada, 2017, ISBN 978-80-271-0205-1.
- 14) SYROVÝ, Petr. *Jak si spořit na důchod*. Praha: Grada, 2012, ISBN 978-80-247-4479-7
- 15) SYROVÝ, Petr; TYL, Tomáš. *Osobní finance*. Praha: Grada, 2021, ISBN 978-80-271-1548-8.
- 16) TŮMA, Aleš. *Ideální investiční portfolio*. Praha: Grada, 2019, ISBN 978-80-271-2623-1.

7.2 Internetové zdroje

- 1) CBAONLINE.CZ. *Finanční gramotnost Čechů* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://cbaonline.cz/financni-gramotnost-cechu-2022?>
- 2) CSAS.CZ. *Finanční gramotnost v ČR podle regionů: Kde se lidé ve financích vyznají, s čím potřebují poradit ...* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/pro-media/tiskove-zpravy/2016/11/29/financni-gramotnost-v-cr-podle-regionu-kde-se-lide-ve-financich-vyznaji-s-cim-potrebuji-poradit-a-jak-vychazeji-s-penezi#>
- 3) CZSO.CZ. *Jihočeský kraj v roce 2020 z pohledu regionálních účtů* [online]. [cit. 2.3.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/xc/jihocesky-kraj-v-roce-2020-z-pohledu-regionalnich-uctu>

- 4) CZSO.CZ. *Mzdy za 1. až 3. čtvrtletí 2022 vzrostly v Jihočeském kraji meziročně o 1 675 Kč* [online]. [cit. 2.3.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/xc/mzdy-za-1-az-3-ctvrtleti-2022-vzrostly-v-jihoceskem-kraji-mezirocne-o-1-675-kc>
- 5) CZSO.CZ. *V Jihočeském kraji vzrostly mzdy v 1. čtvrtletí 2022 meziročně o 2 004 Kč* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/xc/v-jihoceskem-kraji-vzrostly-mzdy-v-1-ctvrtleti-2022-mezirocne-o-2-004-kc>
- 6) CZSO.CZ. *Vzdělání* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/vzdelani>
- 7) FINLORD.CZ. *Jak investují Češi: nejlepší a nejhorší investice* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://finlord.cz/2023/01/investuji-cesi-nejlepsi-nejhors-i-investice/>
- 8) KURZY.CZ. *Co je kryptoměna* [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupný na WWW: <https://www.kurzy.cz/kryptomeny/co-je-kryptomena>
- 9) MFCR.CZ. *Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření* [online]. [cit. 29.9.2022]. Dostupný na WWW: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/duchody/penzijni-pripojisti-ai-doplnekove-penzij>
- 10) MONETA.CZ. *Co jsou investice do nemovitostí?* [online]. [cit. 28.9.2022]. Dostupný na WWW: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/investice-do-nemovitosti>
- 11) PORTU.CZ. *Kolik Češi měsíčně ušetří a zbyde jim přitom i na investice?* [online]. [cit. 24.2.2023]. Dostupný na WWW: <https://www.portu.cz/blog/kolik-cesi-mesicne-usetri-a-zbyde-jim-pritom-i-na-investice/>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam grafů

Graf 1 Pohlaví respondentů	30
Graf 2 Věk respondentů	31
Graf 3 Vzdělání.....	31
Graf 4 Zájem o zhodnocování financí	32
Graf 5 Orientace v možnostech investování – muži	33
Graf 6 Orientace v možnostech investování – ženy	33
Graf 7 Finanční rezerva	34
Graf 8 Velikost finanční rezervy	34
Graf 9 Finanční rezerva podle věkových kategorií – méně než 17–29 let.....	35
Graf 10 Finanční rezervy podle věkových kategorií – 30–60 a více let	35
Graf 11 Spoření respondentů s finanční rezervou větší než 100 000 Kč.....	36
Graf 12 Investování respondentů s finanční rezervou větší než 100 000 Kč	36
Graf 13 Spoření.....	37
Graf 14 Spoření podle věkových skupin.....	37
Graf 15 Jak respondenti spoří	38
Graf 16 Penzijní spoření podle věkových kategorií.....	39
Graf 17 Investování	39
Graf 18 Strach z investování.....	40
Graf 19 Důvod strachu z investování	40
Graf 20 Jaká věková skupina nejvíce investuje	41
Graf 21 Do čeho nejčastěji investují.....	41
Graf 22 Probírání tématu investování ve školách.....	42
Graf 23 Čerpání informací	42
Graf 24 Pořízení kryptoměny	43
Graf 25 Pořízení akcie	43
Graf 26 Založení penzijní spoření	44
Graf 27 Založení stavebního spoření	44

Přílohy

Příloha č. 1 - Dotazník

Analýza zhodnocení osobních financí v Jihočeském kraji

Vážená respondentko, vážený respondente,

tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku, který se týká zhodnocení osobních financí.

Jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze. Vámi poskytnuté informace budou použity v mé bakalářské práci. Dotazník má celkem 20 krátkých otázek a jeho vyplnění Vám zabere zhruba 3 minuty.

Dotazník je samozřejmě anonymní. Není – li uvedeno jinak, označte u otázek vždy jednu odpověď, která nejvíce odpovídá skutečnosti.

Předem Vám děkuji za Váš čas a vyplnění dotazníku.

[SPUSTIT DOTAZNÍK TEĎ](#)

1. Jste*

Vyberte jednu odpověď

muž

žena

+

2. Kolik Vám je let*

Vyberte jednu odpověď

17 a mladší

18 - 20

21 - 29

30 - 39

3. V jakém kraji bydlíte*

Vyberte jednu odpověď

Hlavní město Praha

Středočeský kraj

Jihočeský kraj

Plzeňský kraj

Karlovarský kraj

Ústecký kraj

Liberecký kraj

Královehradecký kraj

Pardubický kraj

Kraj Vysočina

Olomoucký kraj

Moravskoslezský kraj

Jedna odpověď

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání*

Vyberte jednu odpověď

ZŠ

Odborné učiliště

SŠ

VOŠ

VŠ

Jiná...

5. Zajímáte se o to, jak zhodnotit Vaše finance?*

Vyberte jednu odpověď

ano, velmi

ano, ale jen okrajově

ne, vůbec

6. Znáte alespoň nějaké možnosti investování, které dnešní doba nabízí?*

Vyberte jednu odpověď

ano

spíše ne

ne

7. Máte finanční rezervu?*

Vyberte jednu odpověď

8. Pokud máte finanční rezervu, jak velkou*

Vyberte jednu odpověď

9. Spoříte si?*

Vyberte jednu odpověď

10. Pokud spoříte vyberte z níže uvedených možností*

Lze vybrat více odpovědí

11. Investujete alespoň nějakou formou?*

Vyberte jednu odpověď

12. Pokud investujete, vyberte z níže uvedených možností*

Lze vybrat více odpovědí

13. Máte strach začít investovat?*

Vyberte jednu odpověď

14. Pokud máte strach, proč?*

Lze vybrat více odpovědí

15. Domníváte se, že téma investování a zhodnocení financí je ve školách nedostatečně probírané?*

Vyberte jednu odpověď

16. Odkud nejčastěji čerpáte informace o investování?*

Lze vybrat více odpovědí

17. Víte, jak si koupit kryptoměnu?*

Vyberte jednu odpověď

ano

ne

18. Víte, jak si koupit akcii?*

Vyberte jednu odpověď

ano

ne

19. Víte, jak si založit penzijní spoření?*

Vyberte jednu odpověď

ano

ne

20. Víte, jak si založit stavební spoření?*

Vyberte jednu odpověď

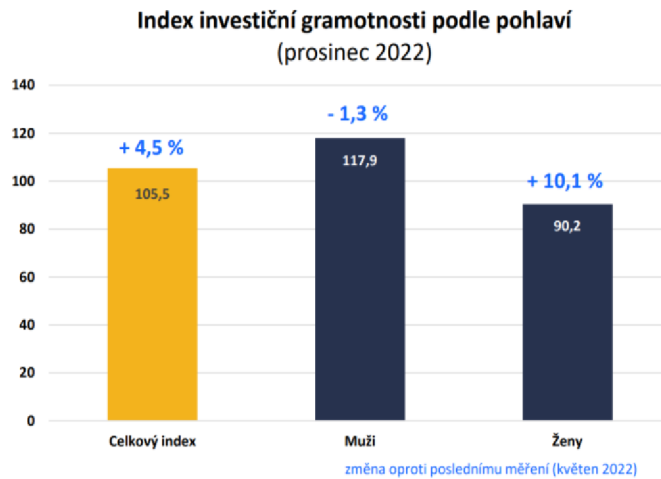
ano

ne

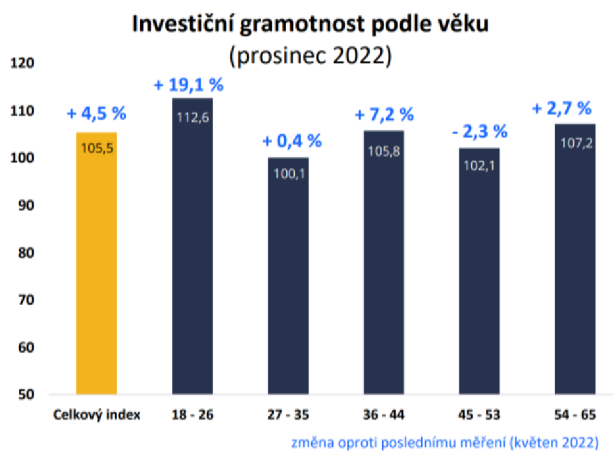

Zdroj: Vlastní zpracování <https://www.surveio.com/survey/d/R5Y5H8U3H4G8C7X4B>

Příloha č. 2 – Informace vyplývající z indexu investiční gramotnosti (2022)

Zdroj: rozumiminvesticim.cz, 2022

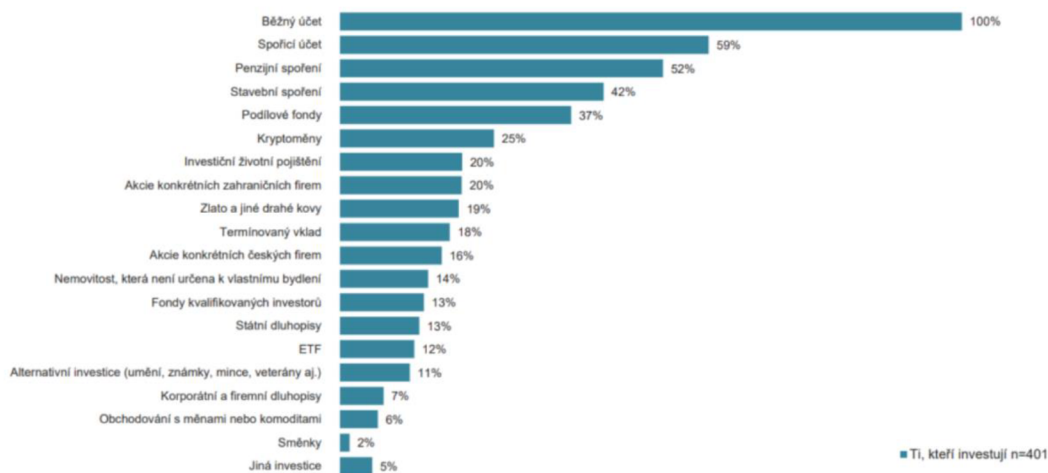

Zdroj: rozumiminvesticim.cz, 2022

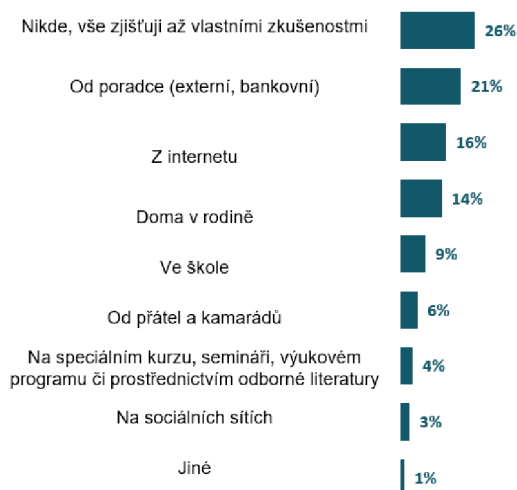

Zdroj: rozumiminvesticim.cz, 2022

Příloha č. 3 – Výsledky z výzkumu prováděného mezi obyvateli ČR

Zdroj: Finlord.cz, 2023

Zdroj: cbaonline.cz, 2022